

▶▶▶ Aluminij -
surovina ali naložba?

▶▶▶ Prenova valjarne
Blaw Knox

▶▶▶ Zakaj je pomembno osebne
podatke varovati?

Novo razviti izdelki
kmalu na trgu

Vsebina

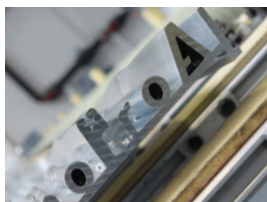
4

Impol FT vlaga v večjo kakovost svojih izdelkov in varnost svojih zaposlenih. Prenova valjarne v proizvodnem procesu RRT je že končana, posodobitve v proizvodnem procesu FFT pa se šele začenjajo.

6

Po skoraj dveh letih in pol smo zaključili projekt InoProAl. Cilje projekta smo dosegli, spet pa se je izkazala moč timskega dela.

11

Izobraževanje je gonilo razvoja. Tega se zavedamo tudi v skupini Impol. Prav zato smo letos za izobraževanja in usposabljanja namenili že več kot 70 tisoč evrov.

12

Prva pomoč rešuje življenja. Čeprav v naši skupini na srečo ne beležimo hujših poškodb, nikoli ne škodi, če vemo, kako ravnati v takih primerih.

14

Po letu premora se je skupina Impol ponovno uvrstila na lestvico 500 največjih srednjeevropskih gospodarskih družb.

21

Druženja z družino in prijatelji ni nikoli preveč. Ponujamo vam ideje, kako zabavno izkoristiti jesenske dni.

Bodimo pripravljeni!

Pa nas je dobila jesen. Letos je vreme nekoliko ukanilo nas in naš občutek za čas. Ob visokih temperaturah septembra in prvi polovici oktobra smo se počutili, kot da zime sploh ne bo, zato je bil nenaden padec temperatur še toliko bolj neugoden. Lahko bi rekli, da se je vreme obnašalo podobno muhasto, kot potekajo dogodki po svetu.

Ponovno se napoveduje finančna kriza. O njej se že dolgo govori. In na finančnih trgih je ponovno čutiti nestrpnost in napetost. K temu zagotovo ne pripomore politično stanje v državi, ki je tako nestabilno kot še nikoli. A kljub vsem napovedim in nevshečnostim še ne čutimo prave krize, čeprav vemo, da se lahko skriva prav za vrati. Kot kitajska modrost, ki jo je povedal naš finančni direktor: »Preteklost je bolj svetla kot najbolj beli dan. Prihodnost je bolj črna kot najbolj črn katran«. Enostavno je povedati, kaj se je zgodilo, saj je zgodovina že napisana. Prav tako je enostavno modrovati o tem, kateri ukrepi so bili pravilni in kaj bi še bilo potrebno storiti, da bi se stvari odvijale bolje. Vsekakor ob vseh znanih dejstvih nihče ne bi sklepal nepravilnih odločitev. Če bi vsi vedeli, kaj se bo zgodilo, nekaj let nazaj banke ne bi na veliko odobravale kreditov, ljudje se ne bi zadolževali v višave in podjetja se ne bi odločala za številne negotove naložbe. In če bi včeraj vedeli, kaj bo danes, bi delovali drugače. Ampak paradoks pri tem je, da bi s tem spremenili tudi sedanjost.

Kakor koli se obrne, nikoli ne bomo kristalno jasno vedeli, kaj se bo zgodilo naslednji dan. Kriza izpred dveh let pa nas je naučila, da se je na prihodnost treba dobro pripraviti. V teh razmerah je še najbolj smiselni stari taborniški rek »Bodi pripravljen«, ki je v glavnem veljal za nepredvidljivosti, ki nam jih lahko povzročijo muhasto vreme in druge razmere v naravi. Danes pa divjata tako narava kot družba, zato bodimo pripravljeni, kolikor se le da. In tako premostimo nenadna presenečenja in neljube dogodke, ki nas čakajo. Skupini Impol je to do zdaj čudovito uspevalo in verjamem, da je sistem tako nastavljen, da smo sposobni premostiti tudi drugo finančno krizo. Če se bo pojavila ... Sicer pa ... ali ne bi bilo življenje dolgočasno, če bi natanko vedeli, kaj nas čaka jutri? Prav tako ne bi znali ceniti dobrih časov, če se ne bi kdaj prebili skozi slabe. Kdo ve, morda pa je najhujše že za nami. Pustimo se presenetiti, vendar pa vseeno bodimo na morebitna manj ljuba presenečenja dobro pripravljeni.

Nina Juhart Potočnik,
izvršna urednica

Aluminij – surovina ali naložba?

Tanja Brkljačič predstavlja aktualno dogajanje na področju nabave

V Impolu gledamo na aluminij kot na surovino, ki jo talimo v pečeh, valjamo ali stiskamo. Vse več kupcev po svetu pa na aluminij gleda kot na nekaj, kar se splača kupovati, ker so naložbe vanj bolj varne kot naložbe v delnice in druge vrednostne papirje. Kupci aluminija so predvsem velike svetovne banke in skladi, ki so Impolov vse večji konkurent pri nabavi te surovine. Z ogromnimi količinami nabavljenega aluminija namreč dvigujejo nabavne premije in povzročajo velika nihanja cene aluminija na Londonski borzi barvnih kovin. Za razliko od prejšnjih let želi zdaj vsak svoj denar naložiti nekam, kjer bo ta čim bolj varen, sam zaslužek pa niti ni več na prvem mestu. Enako razmišljajo tudi banke in ravno zato na kupovanje aluminija na terminskem trgu, kjer dobijo v roke le vrednostni papir, danes gledajo kot na precej bolj tvegano

naložbo, kot je skladišče, polno srebrne kovine. Takšno ravnanje kaže na to, da finančni špekulativni krog slepo ne zaupa več svojim izvedenim dokumentom in se zato vse bolj usmerja na dejansko blago. To je za vse nas nekaj novega, ker smo vajeni, da banke posojajo denar, da lahko v industriji kupujemo surovine, jih predelujemo, in z zaslužkom bankam vračamo denar skupaj z obrestmi. Pravila igre so sedaj postavljena drugače.

Dolar in evro

V takšnih pogojih so se letos pričela pogajanja za nabavo surovin za leto 2012. Izhodišče ni nič kaj prijazno. Pri tem igra zelo pomembno vlogo še gibanje tečaja dolarja in evra, saj v osnovi aluminij na borzi kotira v dolarjih, enako pa velja tudi za nabavne premije. Za Impol je pomembno, koliko

bomo za aluminij plačali v evrih, ker večino svojih izdelkov prodamo v evrih, dobivamo plače v evrih in vsi Impolovi stroški so v evrih. Tudi pri tem oblikujejo naše življenje igre velikih – ne le podjetij ali bank, ampak celo držav.

Pomen kreditnih linij

Trenutno smo v fazi pridobivanja ustreznih kreditnih linij, ki jih morajo odobriti dobavitelji. Kreditne linije omogočajo, da aluminija ni treba plačevati vnaprej. Če bi to bilo potrebno, bi pomenilo, da bi morali za aluminij, ki ga ladje iz Afrike in Rusije prevažajo do Kopra in Bara, plačati še pred prihodom ladje v luko, kar bi bil za Impol vsekakor prevelik zalogaj. Zato je še toliko bolj pomembno, kakšni so naši poslovni rezultati, bilance, da si že v samem začetku ne uničimo položaja pri pogajanjih z dobavitelji. ▶

Graf: Gibanje cen aluminija v zadnjih letih v ameriških dolarjih in v evrih

Mag. Tanja Brkljačič
je izvršna direktorica za nabavo

Napoved za leto 2012

Najpozneje do sredine novembra moramo pridobiti vse ponudbe za dobave v letu 2012. Kakor kaže danes, bodo nabavne premije za primarni aluminij v obliki ingotov ali čistih bram kljub ohlajanju svetovnega gospodarstva ostale na letošnjem nivoju, v evrih so lahko celo nekoliko višje. Menim pa, da bomo uspeli znižati premije za drogove in scrap, ker je povpraševanje po njih na trgu manjše od ponudbe. Za foil-stock za valjanje folij pa upamo, da nam bo zaradi vključitve večjega števila ponudnikov, ki do sedaj tega traku niso želeli prodajati, prav tako uspelo narediti pritisk na nabavne premije in doseči nekoliko nižje premije, kot jih imamo letos. Zaradi vsega, kar se dogaja na svetovnem trgu, nižanja prodajnih marž, ki ga od nas pričakujejo kupci, ne bomo mogli v celoti prevaliti na dobavitelje, zato bo še toliko bolj pomembno, kako bomo uspeli obvladati notranje stroške, produktivnost in vse, kar sodi zraven.

V Impolu se moramo v igri velikih nekako znajti - se prebiti med bankami, ki nam omejujejo vire financiranja, med dobavitelji aluminija, ki jim je pravzaprav vseeno, ali Impol kaj kupi ali ne, in med kupci, ki se borijo za lastno preživetje in računajo, da jim bo Impol kot njihov dobavitelj lahko pri tem pomagal. To vsekakor ni lahko, še manj preprosto. Včasih se zdi skoraj nemogoče. Pa vendar zmoremo, še vedno smo. Res pa je, da moramo igrati skupaj, usklajeno in presneto dobro: inovativno, včasih na meji spekulativnega, visoko strokovno, iznajdljivo, hitro in tudi zvito. Pri vsem tem pa nam bo vsekakor pomagalo to, da tudi mi na aluminij gledamo tako, kot nanj gledajo velike banke – aluminij je naložba, je denar, je naše srebrno zlato in temu primerno spoštljivo je treba z njim tudi ravnati.

Prenova valjarne Blaw Knox

Tudi projekti v Impolu FT se uspešno zaključujejo

Hladna valjarna Blaw Knox se nahaja v proizvodnem procesu RRT. Uporablja se za končno valjanje hladno valjanih trakov, ki so predhodno valjani na valjarni Bistral 1, ali toplo valjanih trakov. Na valjarni Blaw Knox se valjajo trakovi do končne debeline, ki znaša najmanj 0,5 milimetra za program RRT ali najmanj 0,15 milimetra za program FTT.

Odločitev za projekt

Valjarno je leta 1966 postavilo ameriško podjetje Blaw Knox, pogonsko, elektro in ostalo krmilno opremo pa je dobavilo podjetje Westinghouse. Upravljanje valjarne je bilo najprej ročno, leta 1989 pa se je valjarna posodobila s sistemom regulacije »System two« podjetja Davy McKee iz Anglije, ki je omogočil avtomatsko regulacijo debeline in ravnosti traku. Sistem je zaradi dotrajanosti postal nezanesljiv, vedno pogosteje so se pričele pojavljati okvare, ki so imele za posledico veliko odpadnega materiala, poškodbe valjev in zastoje. S težavami pa so se srečevali tudi vzdrževalci v proizvodnem procesu RRT, saj nekaterih ključnih rezervnih delov ni več mogoče dobiti, prav tako nihče več ne izdeluje novih. Tako so v Impolu FT konec lanskega leta sprejeli odločitev, da izpeljejo projekt prenove. V procesu pridobivanja ponudb so se odločili za podjetje Hatch IAS, ki je eden izmed vodilnih svetovnih dobaviteljev tovrstnih nadzornih sistemov v industriji, s katerim so pogodbo sklenili v decembru 2010.

Montaža in prevzem

V začetku junija letos je skupina treh zaposlenih iz Impola FT in enega zaposlenega iz družbe Ates obiskala podjetje Hatch IAS v Pittsburghu v ameriški zvezni državi Pensilvanija. Tam so se udeležili šolanja za uporabo programske opreme, se seznanili s funkcionalnim delovanjem in opravili prevzem opreme, ki je nato v Slovensko Bistrico prispela 1. julija. V Impolu FT so se takoj pričeli pripravljati na montažo in do 15. julija zamenjali že večji del opreme, ki jo je bilo mogoče menjati brez ustavitve obratovanja valjarne. Dokončna montaža, priključitev in testiranje opreme se je izvedlo v naslednjih desetih dneh in tako je valjarna Blaw Knox 25. julija že pričela z redno proizvodnjo. Celoten proces montaže je izvedla skupina vzdrževalcev družbe Impol FT pod vodstvom Andreja Leskovarja, ki je povedal, da so zelo zadovoljni tako z dobaviteljem kot s sodelovanjem zaposlenih, vključenih v projekt. Delo je potekalo odlično in celo z manj zapleti, kot so sprva pričakovali, projekt pa je bil uspešno zaključen v načrtovanem časovnem obdobju.

Projekt, vreden pol milijona evrov

Celoten projekt prenove valjarne, katerega vrednost je približno 500.000 evrov, je zamenjavo glavnega krmilnega sistema valjarne, zamenjavo glavnega operaterskega pulsta, izdelanega v podjetju Ates, in ostala obnovitvena dela na pogonskih sklopih, operaterski kabini in drugih sistemih valjarne s sodelovanjem družbe Tehnika-SET. Delo na valjarni je sedaj bolj pregledno in lažje tako za operaterje kot tudi za vzdrževalce. Vsi so se na nov sistem hitro privadili in so z obnovo zelo zadovoljni.

Ali ste vedeli, da ...

... je Pensilvanija ena izmed najbolj pomembnih držav v zgodovini ZDA? Velja za zibelko ameriškega naroda, saj so tam nastali mnogi pomembni dokumenti (podpis Deklaracije o neodvisnosti ZDA in ustava ZDA). Mesto Pittsburgh ima tudi zanimiva vzdevka, in sicer »mesto mostov«, saj jih ima kar 446, in »mesto jekla«, ker je bilo včasih središče ameriške jeklarske industrije.

Posodobitve tudi v proizvodnem procesu FFT

Naložbe za večjo konkurenčnost na trgu

V novo opremo bodo vlagali tudi v proizvodnem procesu FFT. Razvoj opreme je v zadnjih letih namreč prinesel veliko novosti, ki se kažejo v višji kakovosti folij, ki jo od nas zahtevajo kupci. Obstoječe valjarne v proizvodnem procesu FFT obratujejo že več kot sedem let in ne omogočajo več dodatnih izboljšav, ki so nujno potrebne, če želimo še naprej proizvajati folije najvišjih kakovosti in po najnovejših tehnoloških postopkih. Zato so se v Impolu FT odločili, da valjarne Bistral 3, Bistral 4 in Bistral 5 posodobijo, saj morajo s svojimi izdelki ostati konkurenčni na trgu vseh vrst folij. Posodobitev valjarn bo izvedla vzdrževalna ekipa Impola FT skupaj s podjetjem Ates in pod nadzorom strokovnjakov iz podjetja Achenbach, ki je proizvajalec teh valjarn in je tudi izdelalo vso potrebno opremo za posodobitev. Po načrtu bo oprema v Impol prispela aprila 2012, montaža in vse ostale aktivnosti pa bodo potekale maja in junija. Predvidena vrednost naložbe je 730.000 evrov. Na vseh treh valjarnah bodo zamenjali sistem za odpihovanje valjčnega olja s površine folij, kar posledično pomeni manjše stroške žarjenja tako v procesu vmesnega kot tudi končnega žarjenja. Na hladni valjarni Bistral 3 bodo zamenjali še register šob valjčnega olja, s čimer bodo izboljšali ravnost valjanega traku in omogočili večjo hitrost valjanja folij, nabavili pa bodo tudi nov CPS-stroj (coil preparation station), s katerim lahko pred valjanjem jezike odstranijo veliko hitreje. Na folijski valjarni Bistral 4 bodo vgradili sistem nadzora vibracij, kar bo znižalo delež reklamacij zaradi površinskih napak. S posodobitvami si Impol FT zagotavlja potrebno konkurenčnost folij na trgu, ki postaja vse bolj neizprosna.

Valjarni Bistral 4 in Bistral 5

Stari računalnik je sedaj le še preteklost

Stari operatorski pult je bil zelo nepregleden

Andrej Soršak, operater na valjarni: Nova valjarna je velika pridobitev za vse nas, ki delamo na njej. Delo je postalo lažje, predvsem pa bolj varno, saj imamo sedaj pogled na linijo in v vsakem trenutku vidimo, kaj se dogaja, medtem ko je bila prej kabina valjarne nižje, zaradi česar praktično nismo videli na linijo. Zelo smo tudi veseli, da pri postavitvi nismo imeli večjih težav. Z novo valjarno je dosti manj zapletov, naši izdelki pa so bolj kakovostni.

Novo razviti izdelki kmalu na trgu

Po skoraj dveh letih in pol smo zaključili projekt InoProAl

InoProAl je bil eden izmed pomembnejših projektov, ki so se v zadnjem času odvijali v skupini Impol. Projekt je združil več različnih podjetij in ustanov, njegov cilj pa je bil razviti inovativne izdelke vrhunske kakovosti, ki bodo predstavljali konkurenčno prednost pri proizvodnji najzahtevnejših odkovkov in omogočali izdelavo profilov velikih dimenzij do očiščenega kroga 320 milimetrov. In nalogo smo opravili z odliko! V sklopu projekta smo razvili enajst novih izdelkov (štiri različne kovaške palice in sedem različnih profilov), s katerimi se Impol postavlja ob bok maloštevilnim in ozko specializiranim svetovnim proizvajalcem.

Novi izdelki in tehnologije

V sklopu projekta InoProAl smo razvili štiri povsem nove specialne kovaške palice, ki so namenjene avtomobilski industriji, v kateri je Impol že uveljavljen dobavitelj polizdelkov. Palice s svojo sestavo, mikrostrukturo, preoblikovalnostjo in mehanskimi lastnostmi zagotavljajo vrhunsko kakovost. Pri njihovem razvoju smo za potrebe podjetja Impol, d. o. o., razvili tudi novo tehnologijo termične priprave materiala pred iztiskanjem, ki se imenuje BQ (Billet Quenching) in je prav-

zaprav način hitrega ohlajanja (gašenja) okroglice pred iztiskanjem.

V sklopu projekta smo razvili tudi nove nestandardne profile posebne geometrije do očiščenega kroga 320 milimetrov z ozkimi tolerancami in vrhunsko kakovostjo površine ter postopke, ki omogočajo izdelavo profilov po zahtevah končnih kupcev. Rezultat razvoja je sedem novih profilov, ki so nam omogočili osvojitve novih znanj za izdelavo profilov, ki jih pred projektom nismo proizvajali, saj za to nismo imeli potrebnega znanja in opreme. Razvoj teh profilov bo omogočil širitev ponudbe podjetja na področje, ki ga zaradi tehnološke neustreznosti opreme in tehnologije izdelave orodja podjetje Impol ni pokrivalo.

Novi specialni kovaški palice in nestandardni profili posebne geometrije predstavljajo povsem nove Impolove izdelke. Tovrstne kovaške palice in profile sicer že izdelujejo maloštevilni ozko specializirani svetovni proizvajalci. Z osvojenim znanjem, ki ga je omogočil projekt InoProAl, se bo Impol postavil ob bok specialistom za izdelavo specifičnih izdelkov, procesov in tehnologij, v nekaterih segmentih pa jih bo nedvomno tudi prehitel. Pri razvoju končnega izdelka gre namreč za

kombinacijo uporabe posebnih znanj, razvoja novih tehnologij in procesov ter inovativne modifikacije že obstoječe visoko zahtevne tehnologije, saj je bilo za namen projekta treba razviti tudi nove tehnologije gašenja izdelkov iz zlitin na ekstruzijski liniji in poseben računalniški model ekstruzije z računalniško procesno kontrolo ter razviti in izdelati nova namenska orodja za ekstruzijo komornih profilov velikih mer.

Kdo je sodeloval?

V okviru projekta so se v konzorcij združila podjetja Impol, d. o. o., Kaldera, d. o. o., in Ates, d. o. o., sodelovali pa so tudi Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, Fakulteta za strojništvo Univerze v Mariboru, Inštitut IMT in podjetje C3M iz Ljubljane ter italijansko podjetje Comet Engineering. Projekt InoProAl je torej omogočil združitev različnih specializiranih podjetij, fakultet in inštitutov, pri čemer je vsak prispeval odločilen kamenček v mozaik, ki nas je pripeljal do končnega rezultata. Vsa sodelujoča podjetja so za svoje procese razvila numerične programe in osvojila znanja, ki jim tudi po zaključku projekta omogočajo nadaljevanje lastnega razvoja dejavnosti.

InoProAl v številkah

Število ljudi, vključenih v projekt: Impol 30, Ates 17, Kaldera 9.

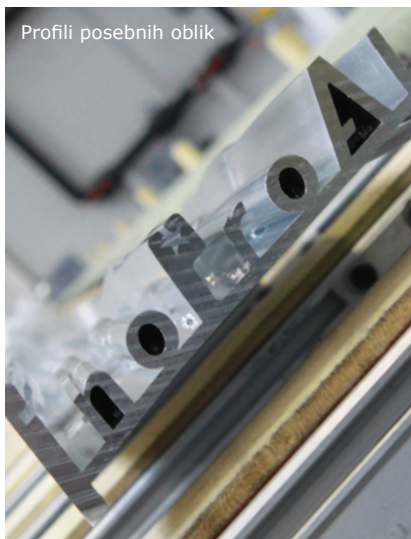
Finančni vložek: 5.140.128,70 milijona evrov.

Subvencija: 3.124.994,61 milijona evrov.

Število dni dela: 4.266,8.

Število ur dela: 102.404.

Oddana dokumentacija (v kilogramih papirja): 60 kg.

Profili posebnih oblik

Specialne kovaške palice

Impol, d. o. o.

Podjetje Impol je bilo zadolženo za koordinacijo in vodenje projekta ter izdelavo produktnih izdelkov. Delo je obsegalo litje zlitin, osnovne raziskave mikrostrukture z optično mikroskopijo, iztiskanje zlitin in izvajanje testov v proizvodnji tako na zlitinah kot na orodjih za iztiskavanje. Kot največji partner v projektu je Impol vgradil vse podizdelke v proizvodnjo z namenom, da jih po koncu projekta uporabi za proizvodnjo in jih z minimalnimi posegi iz razvojnih aplikacij nadgradi v industrijske.

Kaldera, d. o. o.

Podjetje je bilo zadolženo za razvoj orodij za končne izdelke - za specialne kovaške palice in profile posebne geometrije. Posodobilo je razvoj orodja z vključitvijo numeričnih programov MKE kot integralno celoto načrtovanja in razvoja geometrije orodja.

Ates, d. o. o.

Zadolžitev podjetja v projektu je bil razvoj aplikacij ProHom in TermoProCoSy ter koordinacija vseh točk podprojekta, ki so se nanašale na industrijsko avtomatizacijo procesov. Izdelali so algoritme za homogenizacijo razvojnih zlitin, grafične vmesnike, baze za zajemanje podatkov in vmesnike za izmenjavo podatkov med različnimi aplikacijami. Projekt je podjetju omogočil osvojitve znanj večprocesorskega in večkrmilniškega vodenje procesov.

C3M, d. o. o.

Podjetje je razvilo namenski informacijski sistem PRO-MASTER, ki bo omogočil

nadaljnji razvoj izdelkov za iztiskanje z uporabo numeričnih metod, numerično načrtovanje procesov in numerično avtomatizirano analizo iztiskanja okroglic. Razvilo je edinstven sistem, ki bo podjetju Impol po zaključku projekta omogočil implementacijo sistema v proizvodni proces in s tem močnim analitičnim orodjem prednost pred konkurenco na globalnem trgu.

Cometal Engineering S. p. A.

To podjetje kot enega izmed vodilnih proizvajalcev opreme za iztiskavanje smo vključili v projekt z odkupom njegovih znanj za novo tehnologijo, ki smo jo v času trajanja projekta vključili v razvoj zelenih izdelkov. Z nakupom znanj smo lahko v krajšem času dosegli zastavljene cilje.

Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani

Fakulteta je bila v projekt vključena v eksperimentalnem delu preizkušanja materialov. Na stroju za termomehanske simulacije metalurških stanj so opravili celotno testiranje materialov po posameznih stopnjah procesa. Brez tega dela testiranje projekt v načrtovanem obsegu ne bi bil izvedljiv.

Fakulteta za strojništvo Univerze v Mariboru

Fakulteta za strojništvo se je vključila v razvoj s svojim ekspertnim znanjem o nadzoru in spremljanju kakovosti hidravličnih tekočin, ki so ključnega pomena za delovanje iztiskalnic. Tako smo lahko tudi med testi nadzirali iztiskalnice in preprečevali njihovo preobremenitev. Z razvojem sistema za nadzor kakovosti olj je po zaključku projekta omogočeno načrtovano in pravočasno zamenjati hidravlično olje, ki se iztroši.

Inštitut IMT Ljubljana

Inštitut je s svojo opremo odločilno vplival na okarakterizacijo mikrostruktur zlitin in določitev faz. V preiskavo smo vključili tako SEM- kot TEM-mikroskopijo in tako za vsako fazo procesa popolnoma okarakterizirali in ovrednotili vse faze in precipitate v zlitini ter določili učinkovitost posamezne tehnološke operacije. Skupaj s testi, ki so jih izpeljali na naravoslovnotehniški fakulteti, smo dobili celotno sliko o termometalurških procesih in njihovem vplivu na lastnosti materiala. Brez tega sodelovanja ne bi bilo končnih rezultatov.

Operacijo je delno financirala Evropska unija, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Operacija se je izvajala v okviru razvojnega investicijskega projekta v obdobju 2009–2011.

Nov skladiščni regal, na katerega bo mogoče odložiti do 1600 ton drogov

Zagotavljamo dodatne livarske zmogljivosti

Andrej Kolmanič: Najprej bomo zagotovili večje zmogljivosti na prvi plinski liniji, nato bomo zgradili še novo linijo za litje litega traku

Ob težavah z zagotavljanjem zadostnih količin aluminija po konkurenčni ceni smo v Metalurgu že pisali. Težave zadevajo celotno skupino, rešitev pa smo našli v povečanju zmogljivosti litja v Impolu LLT. Projekt Dodatne livarske kapacitete, kot smo ga poimenovali, sicer še vedno čaka na okoljevarstveno dovoljenje, ki ga mora izdati ministrstvo za okolje in prostor, a birokracija pač zahteva svoj čas. Kljub temu so pripravljala dela že v polnem zagonu. Septembra je bil zgrajen prostor za nov transformator, ki bo služil obstoječi in novi liniji za litje litega traku (Caster 1 in 2) ter rotacijski peči, ki bo omogočala pretaljevanje odpadnega aluminija in žlindre. Obstoječi transformator ne bi mogel zagotavljati zadostne količine električne energije, zato bo prestavljen in bo služil samo napajanju nove opreme na prvi plinski liniji. Novi transformator je že dobavljen in bo predvidoma zmontiran v oktobru. Ostala oprema bo pripravljena do novoletnega remonta, ko bo izvedena tudi prevezava sistemov. Izdelati smo morali tudi nove kinete, v katere smo prestavili visokonapetostne vode za napajanje profilarne in cevarne.

Projekt velja za enega od obsežnejših, zato je bil zaradi lažje izvedljivosti razdeljen na tri sklope, in sicer:

1. Povečanje zmogljivosti in produktivnosti ter možnost uporabe kontaminiranega scrapa na prvi plinski liniji. V to fazo projekta sodi podaljšanje obstoječe hale Impola LLT, preureditev skladišča vhodne in izhodne surovine ter celovita prenova prve plinske linije. Novi skladiščni boksi na lokaciji nekdanjega mazuta so že zgrajeni, novembra bodo še pokriti in predani v uporabo. Preureditev obstoječega skladišča vhodne surovine nas čaka naslednje leto, naložba v skladišče gotovih izdelkov, kjer bo postavljen skladiščni regal za odlaganje približno 1600 ton drogov, pa bo predvidoma zaključena do 1. januarja 2013. Na prvi plinski liniji se bo v podaljšek hale postavila nova dvokomorna plinska talilna peč, zamenjala se bo obstoječa prva plinska peč ter posodobila livni stroj (vgraditev sistema za razplinjevanje taline, zamenjava filterboksa, poglobitev livne jame in zamenjava hidravličnega cilindra liv-

nega stroja) in oprema za litje bram.

2. Postavitev nove linije za litje litega traku (Caster 2).
3. Postavitev nove rotacijske peči, ki bo omogočala pretaljevanje žlindre in kontaminiranega scrapa.

Nove zmogljivosti za večjo konkurenčnost

Celoten projekt je ocenjen na dobrih 32 milijonov evrov, od tega je za prvi sklop projekta namenjenih 13 milijonov, za drugi sklop 15 milijonov in za tretji sklop 4,5 milijona evrov. S predvidenimi naložbami v livarske zmogljivosti si bo skupina Impol zagotovila večjo konkurenčnost, dodatne možnosti za dvig dodane vrednosti, povečanje produktivnosti in več možnosti uporabe kontaminiranega scrapa. Trenutno smo usmerjeni predvsem v povečanje zmogljivosti in produktivnosti prve plinske linije, kar želimo zaključiti do 1. januarja 2013. Za naložbo v novo linijo za litje litega traku (Caster 2) nimamo določenih časovnih rokov, saj je vse odvisno od razpoložljivih finančnih sredstev. Pri prenovi obstoječih skladišč pa dajemo velik poudarek tudi zmanjšanju hrupa.

Čemu služijo presoje kupcev?

Presoje prinašajo nove ideje

Si predstavljate življenje brez avtomobila? Verjetno težko ali pa sploh ne. Avtomobilska industrija je ena od največjih in najpomembnejših na svetu. Vsako leto po svetu izdelajo skoraj 60 milijonov osebnih vozil in v mnogih med njimi so Impolovi izdelki. Ker služijo avtomobili prevažanju oseb, je zelo pomembno, da so čim bolj varni. Avtomobilska industrija ima zato postavljene stroge zahteve, združene v standardu ISO TS 16949, kjer je med drugim opredeljena tudi dolžnost vseh v verigi izdelave avtomobilov, da preverjajo svoje dobavitelje in kakovost njihovih izdelkov. Gre za tako imenovane redne kontrole, ko kupci obiščejo dobavitelje in preverijo naključno izbrane izdelke, proces načrtovanja izdelkov, dokumentacijo, vodenje zapisov o sledljivosti materiala, kakovosti idr. Druga vrsta kontrol pa so izredne kontrole, do katerih pride v primerih reklamacij. Takrat se kupci osredotočijo samo na problematični izdelek in na ukrepe, ki jih dobavitelj postavi ter izvaja.

Med nami in našimi kupci mora biti sodelovanje

Vsi, ki smo vpleteni v proces izdelave avtomobila, se moramo zavedati svoje odgovornosti, saj so od nas, našega dela in kakovosti naših izdelkov odvisna človeška življenja. Čeprav je ta veriga dolga, je nujno, da vsi člani med sabo sodelujemo. Kupci, ki pridejo k nam preverjat naše izdelke, so pogosto vir idej, kako bi se lahko še izboljšali ali kako bi nek problem lahko rešili. Mišljenje, da je presoja vedno slaba in da vedno pomeni, da smo nekaj naredili narobe, je napačno. Presoja je tudi ali pa predvsem vir napredka. Čeprav so zahteve avtomobilske industrije res visoke, je prav ta po drugi strani zelo dobrodošel partner, saj gre običajno za dolgoročno sodelovanje. Znanе so količine, kar Impolu močno olajša načrtovanje pri nabavi surovine in potrebnih kadrov za dosego načrtovanih ciljev, pa tudi sam proizvodni proces.

Finančna kriza je zaostriła zahteve po kakovosti

Zahteve po kakovosti avtomobilskih delov so se v avtomobilski industriji v zadnjih treh letih močno spremenile. Kar je leta 2008 veljalo za visokokakovosten izdelek, danes ne velja več. Prav zato je pomembno, da se vsi zavedamo pomena kakovosti in da se vsi stalno izobražujemo o novostih, ki se dogajajo. Čeprav Impol na trgu nastopa kot en dobavitelj, pri izdelavi enega izdelka za avtomobilsko industrijo sodeluje več podjetij skupine Impol. Prav zaradi lažje koordinacije in zagotavljanja visoke kakovosti

so se v Impolu odločili, da bodo kot predstavnik kupcev za avtomobilsko industrijo postavili družbo Impol, d. o. o., in dr. Petra Cvahteta. Prvi ukrep, ki ga je reorganizacija prinesla, so bila izobraževanja vseh, ki so vpleteni v proces izdelave polizdelkov za avtomobilsko industrijo. Poudarek izobraževanj je predvsem na osveščanju zaposlenih o nujnosti doseganja najvišjih možnih standardov kakovosti izdelkov za avtomobilsko industrijo, predstavljeni pa so bili tudi konkretni primeri, kaj se lahko zgodi, če nekdo v tej verigi svojega dela ne opravi dovolj dobro. Zaposleni v proizvodnji so srce skupine Impol, saj so prav oni tisti, ki nek izdelek naredijo. In prav zato se morajo zavedati, da nosijo tudi velik del odgovornosti za to, kakšen ta izdelek je. Pri svojem delu morajo zato dosledno upoštevati navodila za delo in obveščati nadrejene o vseh nepravilnostih v procesu.

Poskrbimo za dober prvi vtis!

Čistoča v podjetju je eden od dejavnikov, ki vpliva na ceno, ki jo dosegamo na trgu. Kupci polizdelkov za avtomobile od dobaviteljev poleg njihove kakovosti zahtevajo tudi visok nivo čistoče na delovnem mestu. Čistoča na delovnem mestu je tudi sicer odraz poslovanja podjetja in odnosa do izdelkov, ki jih proizvaja. Čeprav v Impolu vedno bolj skrbimo za red in čistočo svojih delovnih mest, nas vseeno čaka še veliko dela. Prav naši prostori in njihova okolica so prvo, kar kupec vidi, ko nas obišče. Naša skupna skrb je, da naredimo dober vtis.

Skrb za čisto okolje je skrb vseh nas

učimo se vse življenje

Uspešno sodelovanje z Zavodom RS za zaposlovanje

V začetku oktobra so se na delovnem obisku v Impolu mudili predstavniki Območne službe Zavoda RS za zaposlovanje Maribor

Predstavniki mariborske območne službe Zavoda za zaposlovanje

Kaj je Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje?

Je ena od ključnih ustanov na trgu dela. Je samostojna pravna oseba s statusom javnega zavoda, ki deluje enotno na območju Republike Slovenije. Temeljne dejavnosti Zavoda so posredovanje zaposlitev in zaposlitveno svetovanje, izvajanje poklicne orientacije, zavarovanja za primer brezposelnosti in ukrepov aktivne politike zaposlovanja, izdajanje delovnih dovoljenj in zaposlovanje tujcev, izdelava analitičnih, razvojnih in drugih strokovnih gradiv s področja dejavnosti Zavoda, informiranje o trgu dela, informacije javnega značaja. Uporabniki storitev Zavoda so brezposelne osebe, delodajalci, osebe, ki potrebujejo strokovno pomoč pri zaposlovanju in poklicni orientaciji, strokovne ustanove in izvajalci programov zaposlovanja, socialni partnerji ter javnost.

Skupina Impol z Zavodom razvija dolgoletno uspešno sodelovanje. In prav z namenom negovanja uspešnega sodelovanja so na obisk prišli njegovi predstavniki. Oglad družb v skupini Impol je pripomogel k boljšemu poznavanju poslovanja in delovnih razmer ter k utrjevanju sodelovanja med našimi in njihovimi sodelavci. Območna služba Maribor se je po uspešnem delovnem obisku poenoteno odločila, da skupino Impol predlaga za priznanje Andragoškega centra Slovenije za promocijo učenja in znanja za leto 2011.

V svoji utemeljitvi je direktorica območne službe Maribor, mag. Vlasta Stojak, med drugim zapisala:

»Z izdelano in vpeljšano strategijo upravljanja s kadri, ki je postala del kulture podjetja, si je skupina Impol v samem podjetju in širšem okolju pridobila sloves dobrega delodajalca in zaposlovalca. Zavod Republike Slovenije, Območna služba Maribor, kot predlagatelj, še posebej izpostavlja odlično sodelovanje s hčerinskim podjetjem Kadrin, d. o. o. Z omenjenim podjetjem Zavod sodeluje na dva načina, in sicer pri napotovanju brezposelnih oseb v zaposlitev, predvsem pri napotovanju in izboru bodočih delavcev Impola, saj družba kadruje prednostno iz vrst brezposelnih oseb. Drug segment sodelovanja pa predstavlja vključevanje brezposelnih oseb v delavnice za iskanje zaposlitve, katerih izvajalec so. Impol že vrsto let uspešno sodeluje s šolstvom, omogoča prakso dijakom in študentom ter nudi pomoč pri strokovnih vsebinah (seminarske in diplomske naloge), prav tako ponujajo kadrovske štipendije za poklice, ki so prepoznani kot deficitarni v našem okolju.«

Letos smo za izobraževanja in usposabljanja porabili že več kot 70 tisoč evrov

Znanje, izobrazba, tečaji, veščine ali spretnosti predstavljajo dodano vrednost za posameznika in posredno tudi za podjetje, v katerem posameznik dela. Sodobne teorije razvoja človeških virov so si enotne, da so največja konkurenčna prednost podjetij zaposleni s formalno izobrazbo in vsemi dodatnimi izkušnjami. Stroji so nadomestljivi, človeški faktor pa je tisti, ki je unikaten in nezamenljiv. V uspešnih podjetjih zato razmišljamo, kako v svojih vrstah zadržati usposobljen in izkušen kader ter kako privabiti mlade v svojo sredino. Temu namenimo veliko časa, pa tudi denarja. Z našo izobraževalno politiko si želimo zagotoviti čim bolj kompetentne zaposlene, večati njihovo zadovoljstvo pri delu in zagotoviti nenehno rast podjetja.

Statistika je pozitivna

Letos skupina Impol zaposluje približno 1050 ljudi, za katere so organizirana številna usposabljanja. Organizirali smo že 4960 ur usposabljanj, v katera je bilo 1422 vključitev. Najbolj obiskano usposabljanje je seveda usposabljanje iz varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti, ki je obvezno za vse zaposlene in se ga je letos udeležilo že skoraj 300 zaposlenih. Skupaj smo v letošnjem letu za usposabljanja namenili že več kot 70 tisoč evrov.

Sistem izobraževanja v skupini Impol

Vsa usposabljanja in izobraževanja se v prvi vrsti izvajajo z namenom izboljšanja varnosti in zdravja pri delu zaposlenih, prav tako se morajo ta izvajati tudi zato, da zadostimo zakonskim zahtevam in zahtevam standardov OHSAS 18001, ISO 14001, ISO 9001 in ISO/TS 16949. Zakonsko obvezna usposabljanja, ki se izvajajo v skupini Impol, določa Zakon o varnosti in zdravju pri delu, periodika pa mora biti skladna z oceno tveganja. Izobraževanja in usposabljanja, ki jih izvajamo v skupini Impol, pokrivajo različna področja našega delovanja, delimo pa jih v naslednje kategorije: poklicno zdravje in varnost, kakovost, upravljanje z zaposlenimi, ravnanje z okoljem, ekonomsko-poslovno področje in proizvodno-tehnično področje.

Ob delu še v šolo

V Impolu skrbimo tudi za vzgojo lastnih kadrov, zato zaposlenim sofinanciramo študij ob delu. Trenutno

imamo v skupini sklenjenih 21 pogodb o izobraževanju ob delu, zaposleni pa imajo možnost, da po pridobljeni višji stopnji formalne izobrazbe napredujejo. Skladno z večinsko dejavnostjo družb v skupini smo organizirali tudi izvedbo visokostrokovnega študija metalurgije, kamor se je vpisalo 19 zaposlenih, ki imajo v letošnjem letu sklenjene še veljavne pogodbe o izobraževanju. Osem od teh zaposlenih je študij letos že zaključilo.

Delamo z mladimi

Impol vlaga sredstva tudi v izobraževanje dijakov in študentov in si na ta način zagotavlja kontinuiteto strokovno izobraženega kadra in nadomeščanje zaposlenih. V preteklem šolskem letu je skupina Impol štipendirala 12 dijakov in 16 študentov ter še osem štipendistov preko Centra za razvoj človeških virov. Letnik, za katerega so prejeli štipendijo, je uspešno zaključilo 13 štipendistov. V zadnjih letih je sicer opazen trend zmanjševanja števila štipendistov, ne le pri nas, ampak v vsej Sloveniji. Impol ponuja štipendije za tiste poklice, ki so deficitarni in jih potrebujemo v naši skupini (strojni tehnik, diplomirani inženir strojništva in diplomirani inženir metalurgije). V zadnjih petih letih smo tako zaposlili tri štipendiste v družbi Impol PCP in po enega štipendista v družbah Impol FT in Impol LLT. Dvema svojima štipendistoma pa družba Impol, d. o. o., ni mogla ponuditi zaposlitve. Poleg tega imajo dijaki in študentje možnost, da v Impolu opravljajo praktično usposabljanje za delo. Vsa učna mesta pri nas so verifilirana, kar pomeni, da se dijakom in študentom zagotavljajo ustrezni materialno-tehnični in kadrovske pogoje. Leta 2011 se je praktično usposabljal že 68 dijakov.

Tudi zaposleni »špricajo« pouk

Kljub temu da so nekatera usposabljanja zakonsko obvezna (usposabljanje za zaposlene, ki upravljajo villičarje in mostna dvigala, ki se pri delu srečujejo z zemeljskim plinom, nevarnimi kemikalijami, ionizirajočimi sevanji itd.), nekateri zaposleni še vedno tega ne jemljejo resno in se jih ne udeležijo v terminu, v katerega so razporejeni in o katerem so tudi pravočasno obveščeni. S tem ne le da ne izpolnjujejo svojih delovnih obveznosti, ampak tudi zvišujejo stroške usposabljanj, saj je potrebno organizirati nove termine in ponovno plačati predavatelje. Tak način delovanja pa ni racionalen, saj bi lahko ta denar porabili za dodatna usposabljanja, ki jih zaenkrat še ne zagotavljamo.

Človeški faktor je unikaten in nezamenljiv

Ob boku naših največjih konkurentov

Alukontrol: projekt, ki se je začel odvijati že leta 2010, je zaključen

Glavni cilj projekta Alukontrol je bila zagotovitev ultrazvočno pregledanih drogov za proizvodno celico Alumobil. Projekt je poleg namestitve ultrazvočne naprave za avtomatsko kontrolo drogov proizvajalca Hertwich obsegal tudi dobavo žage za razrez drogov, ki sedaj omogoča rezanje drogov do premera 457 milimetrov namesto prejšnjega do 300 milimetrov. Žago je dobavilo podjetje Sistem Tehnik. Vodno prho in transportne sisteme je izdelala domača družba Tehnika-SET. Za uspešno povezavo vseh delov v delujočo celoto pa so poskrbeli strokovnjaki iz podjetja Ates.

Vso novo opremo je bilo potrebno vključiti v že delujoči sistem za kontinuirano homogeniziranje drogov. Pri tem se je pojavil največji izziv projekta – kako izvesti vključitev, da bo obstoječa proizvodnja potekala nemoteno? Z znanjem in strokovnostjo so zaposleni v Impolu LLT ta izziv premagali z razdelitvijo projekta na posamezne faze. Izvedba posameznih faz je tako povzročala le krajše motnje proizvodnje, ki so jih obvladovali s sodelovanjem oddelkov za načrtovanje proizvodnje v družbah Impol LLT in Impol PCP. Franci Tomazini, vodja in koordinator projekta, poudarja, da gre zahvala za uspešno izvedbo projekta vsekakor tudi delavcem na homogenizaciji, ki so se izkazali z veliko mero potrpežljivosti in osebnega angažiranja.

Novosti prijazne tudi do zaposlenih

Nova žaga za razrez drogov je zasnovana tako, da se odrezki skladno z vrsto zlitine, ki se obdeluje, avtomatsko odložijo v enega izmed treh zabojev. Pred tem je bilo potrebno ob vsaki menjavi zlitine menjati tudi zaboj, kar je bil težaški in zamuden postopek. Prav tako je rezanje vzorcev in njihov transport izven nevarnega območja popolnoma avtomatski, kar zaposlenim olajša delo, predvsem pa je njihovo delo sedaj varnejše. Ponovno sta se poleg vložene kapitala izkazala tudi znanje in volja zaposlenih. Vse skupaj bo pripomoglo, da bosta družba Impol LLT in skupina Impol kot celota z izvedbo projekta izboljšali svoje možnosti nastopanja na tako zahtevnih trgih, kot sta avtomobilska in letalska industrija. To sta industriji, ki se nenehno razvijata in zvišujeta svoje zahteve po kakovosti.

Projekt, težak skoraj milijon 800 tisoč evrov

Vrednost projekta Alukontrol je 1.797.000 evrov. Ko govorimo o času, v katerem se bo naložba povrnila, se moramo vprašati, ali bi brez nje sploh lahko ostali na tržnem segmentu, ki ga sedaj obvladujemo. Odgovor je negativen. Z novo ultrazvočno napravo smo se tako postavili ob bok svojim največjim konkurentom.

Razrez drogov

Hitra in pravilna prva pomoč rešuje življenja

Ali veste, kaj je prva pomoč?

Prva pomoč obsega prve, začasne, hitre in pravilne ukrepe, ki se izvedejo na poškodovancu ali nenadno obolelem človeku na kraju nezgode ali v njeni neposredni bližini. S tem lahko rešujemo ogroženo življenje in preprečujemo poslabšanje zdravstvenega stanja, dokler ne pride zdravnik.

▶ Kaj je cilj prve pomoči?

Cilji prve pomoči so ohraniti življenje poškodovanega, nenadno obolelega ali akutno zastrupljenega, preprečiti poslabšanje zdravstvenega stanja in poskrbeti za strokovno medicinsko pomoč. Prvo pomoč nudimo, dokler se poškodovancu ne zagotovi strokovna medicinska prva pomoč. Klicanje nujne medicinske pomoči nikakor ne sme biti razlog, da se izvajanje neposredne in takojšnje prve pomoči opusti!

Kdo izvaja prvo pomoč na delovnem mestu?

Ko delodajalec določa osebe, ki bodo usposobljene za izvajanje prve pomoči na delovnem mestu, mora imeti v mislih nekaj določil, ki jih določa Pravilnik o organizaciji, materialu in opremi za prvo pomoč na delovnem mestu, upoštevati pa mora tudi nevarnosti na delovnem mestu in v delovnem procesu, organizacijo delovnega procesa, število delovnih izmen, število delavcev itd. Pomembno je, da delodajalec zagotovi, da je v vsaki krajevno ločeni enoti in v vsaki delovni izmeni prisoten vsaj en delavec, ki je usposobljen za izvajanje prve pomoči. V delovnem procesu, kjer obstaja

večje tveganje za nastanek poškodb, mora biti za prvo pomoč usposobljen vsaj en delavec izmed 20 zaposlenih.

Material in oprema za prvo pomoč

Delodajalec mora zagotoviti, da je na vsakih 50 zaposlenih delavcev oziroma na vsako delovno enoto na razpolago vsaj ena omarica za prvo pomoč. Kjer obstaja večja nevarnost za nastanek nezgod pri delu, mora biti vsaj ena omarica za prvo pomoč na 20 zaposlenih. Omarica za prvo pomoč se mora nahajati na lahko dostopnem mestu in biti vedno na razpolago z veljavnim sanitetnim materialom. Prav tako jo je treba dopolnjevati, zato je nujno, da se vodi evidenca porabljenega sanitetnega materiala. Evidenca naj zajema podatke o namenu, porabi, količini, datumu in porabniku. Omarica za prvo pomoč mora imeti na zunanji strani znak rdeči križ, na njej pa morajo biti napisani telefonska številka centra za obveščanje (112), naslov in telefonska številka pooblaščenega zdravnika, naslov in telefonska številka najbližjega zdravstvenega zavoda ter ime in delovno mesto delavca, usposobljenega za izvajanje prve pomoči.

Vsebina omarice za prvo pomoč

povoj za prvo pomoč vrste 1	5 kosov
povoj za prvo pomoč vrste 2	2 kosa
krep povoj 8 cm × 5 m	5 kosov
krep povoj 10 cm × 5 m	2 kosa
povoj iz mula 6 cm × 4 m	5 kosov
povoj iz mula 10 cm × 4 m	5 kosov
obliž z blazinico 10 × 4 cm	5 kosov
obliž z blazinico 10 × 8 cm	5 kosov
sanitetna vata 100 g	1 kos
trikotnik ruta	5 kosov
lepilni trak 2 cm × 1 m	1 kos
lepilni trak 2 cm × 5 m	1 kos
sterilni zloženec 5 cm × 5 cm, 16-slojni	5 kosov
sterilni zloženec 10 cm × 10 cm	5 kosov
vpojna sterilna gaza 0,4 m	1 kos
vpojna sterilna gaza 0,8 m	1 kos
varnostne sponke	5 kosov
škarje z zaobljeno konico	1 kos
prvi povoj za opekline (aluplast) kompresa 50 cm × 60 cm	1 kos
komprese za opekline (aluplast) 5 cm × 9 cm	1 škatli- ca (10 kosov)
rokavice iz lateksa	5 parov
priročnik o prvi pomoči	1 kos
priročnik za zapisovanje podatkov o porabljenem materialu	1 kos

Ali ste vedeli, da ...

... je 11. september svetovni dan prve pomoči? Dan prve pomoči so prvič obeležili leta 2000, ko je 16 evropskih nacionalnih organizacij Rdečega križa dalo pobudo za tovrstno praznovanje. Zamisel je bila kmalu sprejeta in se je uveljavila v mednarodnem merilu, ko je leta 2003 kar 115 nacionalnih organizacij Rdečega križa po vsem svetu obeležilo svetovni dan prve pomoči. To kaže na velik pomen širjenja znanja in veščin o prvi pomoči ter spodbujanja in osveščanja prostovoljcev po vsem svetu.

Omarica za prvo pomoč mora biti ustrezno opremljena

▶▶▶ Za prvo pomoč skrbimo tudi v Impolu

V oktobru ste se mnogi zaposleni v skupini Impol udeležili usposabljanja iz prve pomoči na delovnem mestu. To usposabljanje je zakonsko obvezno za vse zaposlene, ki so določeni za izvajanje prve pomoči na delovnem mestu. Izpit morajo zaposleni opraviti vsakih pet let. Program usposabljanja delavcev za prvo pomoč vsebuje teoretični in praktični del, prilagojen je nevarnostim na delovnem mestu in usklajen s pooblaščenim zdravnikom. Osnovni program usposabljanja delavcev za prvo pomoč traja od šest do osem ur z izpitom oziroma preizkusom usposobljenosti in zajema različne teme: splošni del, nezavest, odzivnost, temeljni

postopki oživljanja, krvavitve, šok, nagle zastrupitve, poškodbe in rane, opekline, poškodbe kosti in sklepov, nenadna nagla obolenja, najpogostejše poškodbe na delovnem mestu, njihovo preprečevanje in ustrezno ukrepanje. Po Pravilniku o organizaciji, materialu in opremi za prvo pomoč na delovnem mestu so za izvajanje prve pomoči usposobljeni tudi tisti delavci, ki so pripadniki enot za prvo pomoč Civilne zaščite, ter delavci, ki so v zadnjih petih letih opravili izpit iz prve pomoči za voznike motornih vozil. **Seznami zaposlenih z opravljenim izpitom za izvajanje prve pomoči na delovnem mestu bodo v določenem delovnem procesu izobešeni na oglasnih deskah, da boste o tem seznanjeni vsi zaposleni.**

Prvo pravilo prve pomoči je, da nismo panični. Ne glede na to, kaj se je poškodovancu zgodilo in kako hudo je, moramo ostati mirni. Naša mirnost in zbranost bosta pomagali pomiriti tudi poškodovanca. Dajmo mu vedeti, da je zdravnik že na poti in da bo vse dobro.

Nesreča nikoli ne počiva in tudi zaposleni v Impolu nismo imuni na delovne nezgode. Pripravili smo kratka navodila prve pomoči ob najpogostejših delovnih nezgodah, ki se dogajajo v skupini Impol.

Izpahi, zvini, zlomi

Pri izpaih, zvinih in zlomih moramo poškodovani ud imobilizirati in čim prej poiskati zdravniško pomoč. Izpahnjenege, zvitega ali zlomljenega uda nikoli ne poskušamo sami uravnati ali spreminjati njegove lege. Na rano nikoli ne dajemo toplih predmetov z namenom, da bi rano greli, saj s tem povzročamo ravno nasproten učinek – povečujemo oteklino in upočasnjujemo optimalno celjenje.

Prizadeto mesto moramo hladiti z ledom, zavitim v čisto tkanino ali folijo. Hladimo 10 minut, nato za 10 minut prekinemo in spet ponovimo. Če ima poškodovanec odprt zlom, moramo rano pokriti s sterilno gazo, da preprečimo infekcijo.

Opekline

Rano najprej ohladimo s tekočo hladno vodo, ki zmanjša bolečino in preprečuje nadaljnjo poškodbo še živečih celic. Običajno moramo rano hladiti vsaj deset minut s čisto vodo temperature med 8 in 23 stopinj Celzija. Če nimamo dostopa do tekoče vode, lahko rano hladimo z brisačami, namočenimi v hladno in čisto vodo. Poškodovanca ne smemo podhladiti, zato pri večjih opeklinah čas hlajenja skrajšamo na pet minut. Na opeklinsko rano nikoli ne dajemo ledu, saj lahko povzroči še dodatne poškodbe. Opeklino tudi nikoli ne mažemo z mazili. Rano lahko pokrijemo s sterilno gazo ali pa nanjo namestimo posebne sterilne obkladke za prvo pomoč pri opeklinah in obiščemo zdravnika.

Tujek v očesu ali v dihalnih poteh

Kadar ima poškodovanec tujek v očesu, očesa ne smemo drgniti, ampak ga spiramo z vodo ali s fiziološko raztopino. Pri odstranjevanju tujka iz očesa si pomagamo tako, da poškodovanec glavo nagne nazaj in pogleda navzgor, mi pa preverimo, ali je tujek na notranjem robu spodnje veke. Nato mora poškodovanec nagniti glavo naprej in pogledati navzdol, da lahko preverimo še notranjo stran zgornje veke.

Če je poškodovancu tujek zašel v dihalne poti, mora močno kašljati. Če s kašljanjem ne odstrani tujka, ga moramo do petkrat udariti med lopatic. Če tudi to ne pomaga in je poškodovanec že izgubil zavest, začnemo s stiskanjem prsnega koša (Heimlichov prijem).

Vreznine in krvavitve

Krvavitve lahko povzročijo smrt že v nekaj minutah, zato je zelo pomembno, da oseba, ki je prva pri poškodovancu, krvavitev zaustavi. To storimo tako, da na rano položimo sterilno gazo in povoj, nato pa s prsti pritismo rano oziroma mesto krvaveče žile ob kost, da prekinemo dotok krvi. Če je le mogoče, dvignemo poškodovani del telesa nad raven srca. Mnogo ljudi misli, da je treba v primeru krvavitve poškodovani ud tesno zavezati s pasom ali vezalko, vendar lahko to povzroči trajne poškodbe tkiva ob rani. Bistveno je izvajati pritisk le na rano, ne pa na ves ud. Notranjih krvavitve s sredstvi prve pomoči ne moremo ustaviti, zato je nujen čim hitrejši prevoz v bolnišnico.

uspeh

Ponovno med 500 največjimi

Svetovalno-revizijska družba Deloitte vsako leto sestavi lestvico 500 največjih srednjeevropskih gospodarskih družb po prihodku od prodaje

Deloitte seznam sestavi na osnovi prihodkov od prodaje družb v predhodnem letu, ki so dober pokazatelj razmerja moči med posameznimi družbami kot tudi nacionalnimi gospodarstvi v regiji. Tako kot prejšnja leta prvo mesto še naprej zaseda poljska naftna družba PKN Orlen, katere prihodki od prodaje presegajo 20 milijard evrov. Sledita ji madžarska naftna družba Mol in češki avtomobilski velikan Škoda. Največ podjetij na Deloittovi regionalni lestvici, kar 30 odstotkov, je iz panoge energetike in virov. Podjetja iz omenjene panoge na lestvici prevladujejo zahvaljujoč rasti cen nafte in naftnih derivatov, ki je vodila v znatno povečanje njihovih prihodkov. Po drugi strani so bile cene električne energije v regiji, ki so pod večjim regulativnim vplivom, stabilne, zato so prihodki elektroenergetskih podjetij na lestvici stagnirali.

Slovenci bolj skromni

Na letošnje lestvico 500 največjih gospodarskih družb v Srednji Evropi se je uvrstilo 18 slovenskih podjetij. Potem ko lani skupine Impol ni bilo na lestvici, je letos vnovič uvrščena, in sicer na 477. mesto. Od slovenskih družb gre, sodeč po tej lestvici, najbolje Petrolu, ki je za tri mesta izboljšal svojo uvrstitev in je sedaj na 38. mestu. Takoj za njim, na 39. mestu, je skupina Mercator, naslednje slovensko podjetje, skupina Gorenje, pa je že precej nižje, na 114. mestu. Slovenske družbe, zastopane na regionalni lestvici, so predvsem iz sektorjev blaga široke potrošnje, energetike in proizvodnje. Vodilno mesto med slovenskimi podjetji je ponovno ohranil Petrol, ki se je s prihodki od prodaje v višini dve milijardi 806 milijonov evrov povzpел za tri mesta višje, kot je bil uvrščen lani. Tesno za njim je Mercator (39. mesto). Sledijo Gorenje (114.), Revoz (121.), Krka (164.),

Holding slovenske elektrarne (197.), Merkur (205.), Telekom Slovenije (218.), Tuš Holding (227.), Spar Slovenija (281.), Engrotuš (296.), GEN-I (298. mesto.), Slovenska industrija jekla (333.), OMV Slovenija (360.), Lek (362.), ACH (413.), Impol (477.) in Cimos (480.). Z lestvice sta izpadla Istrabenz in gradbinez SCT. Čeprav je delež slovenskih podjetij na lestvici srednjeevropskih podjetij relativno skromen, še naprej ostaja največji med državami nekdanje Jugoslavije. Iz Hrvaške se je tako na lestvico uvrstilo 16 podjetij, iz Srbije 12, iz Bosne in Hercegovine pa samo eno.

Kako sestavijo lestvico?

Lestvica CE Top 500 je sestavljena na osnovi konsolidiranih prihodkov podjetij za poslovno leto, ki se je zaključilo v letu pred tem, v katerem se lestvica sestavlja. Lestvica temelji na prihodkih, ki so jih objavile pravne osebe, ki poslujejo na območju Srednje Evrope. Deloitte je informacije pridobil s stiki s podjetji, iz javno dostopnih virov ter s pomočjo lastnih ocen, ki so temeljile na raziskavah in preteklih rezultatih podjetij.

TOP 500	Podjetje	Panoga	Prihodki od prodaje	Sprememba prihodkov od prodaje
38.	skupina Petrol	energetika in viri	2.806,0	20,1
39.	skupina Mercator	potrošniške dejavnosti in transport	2.781,6	5,2
114.	skupina Gorenje	potrošniške dejavnosti in transport	1.382,2	16,5
121.	Revoz	proizvodnja	1.320,4	3,0
164.	skupina Krka	znanost o življenju in zdravstvo	1.010,0	6,0
197.	skupine HSE	energetika in viri	908,6	13,0
205.	skupina Merkur	potrošniške dejavnosti in transport	875,2	0,0
218.	skupina Telekom Slovenije	tehnologija, mediji in telekomunikacije	839,3	-1,0
227.	Tuš Holding	potrošniške dejavnosti in transport	819,9	0,0
281.	Spar Slovenija	potrošniške dejavnosti in transport	694,0	2,4
296.	Engrotuš	potrošniške dejavnosti in transport	660,9	0,0
298.	Skupina GEN-I	energetika in viri	653,0	42,9
333.	SIJ	proizvodnja	590,9	59,2
360.	OMV Slovenija	energetika in viri	554,6	18,3
362.	skupina LEK	znanost o življenju in zdravstvo	552,5	11,6
413.	ACH	potrošniške dejavnosti in transport	478,2	0,0
477.	skupina Impol	proizvodnja	421,1	38,6
480.	skupina Cimos	proizvodnja	419,7	14,2

Tabela: Uvstitev slovenskih podjetij na lestvici TOP 500 glede na prihodke od prodaje v letu 2010 (v mio EUR). Podana je tudi sprememba prihodkov od prodaje glede na leto 2009 (v %).

Član uprave je članom centralnega sveta delavcev predstavil poslovanje skupine Impol

Urejenost delovnih mest je odraz zaposlenih

Seje svetov delavcev so polne predlogov

▶ V zadnjih dveh mesecih so se na sejah zbrali sveti delavcev družb Impol FT, Impol PCP in Impol R in R, sestel pa se je tudi centralni svet delavcev.

Na sejah so pozornost najprej namenili poslovanju družb. Ugotavljajo, da je poslovanje zaenkrat še zadovoljivo in pozitivno, kakšno bo ob koncu leta, pa je težko napovedati, saj je bila v času sej pred nami še skoraj četrtnina leta. Pomembne naloge bodo še naprej iskanje novih kupcev, zagotavljanje najvišje možne ravni kakovosti izdelkov in pravočasna dobava.

Beseda je tekla tudi o vožnji v industrijski coni Impol. V zadnjem času je moč opaziti porast števila vozil, mnoga med njimi pa ne spoštujejo niti osnovnih pravil (omejitev hitrosti vožnje na deset kilometrov na uro). Predvsem prehitra vožnja predstavlja resno nevarnost za vse zaposlene. Člane svetov delavcev je zato zanimalo, kdo vse je sploh upravičen do vožnje po industrijski coni. Ker nihče od prisotnih ni vedel natančnega odgovora, bodo to vprašanje naslovili na Impol Infrastrukturo in upravo skupine.

Direktorica za kadre je predstavila delovne koledarje za naslednje leto, ki so bili tudi posredovani v razpravo. Po sedaj narejenih delovnih koledarjih bodo zaposleni v skupini Impol naslednje leto z delom zaključili 22. decembra.

Izpostavljen je bil tudi problem reda in čistoče delovnih mest. Po sklepu uprave je treba očistiti vsa delovna mesta, red in čistočo pa je potrebno vzdrževati vsak dan. To ni pomembno le zaradi različnih presoj, ampak v prvi vrsti zaradi boljšega počutja zaposlenih.

Se že pripravljate na inventuro?

Začenjajo se letni popisi

▶ Bliža se konec leta, ko ljudje sami pri sebi razmislimo, kaj smo v iztekajočem se letu naredili dobrega zase in kaj bomo v prihodnjem izboljšali. Prav tako je v podjetjih konec leta čas za letne popise ali vsem bolj znane »inventure«.

Skladno z določili slovenskih računovodskih standardov ter Zakona o gospodarskih družbah se najmanj enkrat letno s popisom uskladita stanje po poslovnih knjigah z dejanskim stanjem. Za izvedbo popisa so bile v začetku meseca oktobra v družbah skupine Impol imenovane popisne komisije, ki bodo popisale dejansko stanje. Popisi bodo potekali od 24. do 31. oktobra za surovine v predelavi, proizvodnji in teku in zaloge gotovih izdelkov, od 22. novembra do 1. decembra za zaloge materialov, osnovnih sredstev in drobnega inventarja ter 5. januarja in od 17. do 23. januarja 2012 za denarna sredstva, terjatve in obveznosti.

Popis sredstev in obveznosti ni le obvezno predpisano pravilo, ampak lahko vodstvo vodi pri sprejemanju novih organizacijskih ukrepov, ki vodijo k bolj racionalnemu, urejenemu in odgovornemu ravnanju vseh delov poslovanja podjetja.

Popisali bomo ves inventar

Kolektivni dopust tudi pri nas

Leta 2012 bo večina zaposlenih v skupini Impol doma od 22. decembra

▶ Na kolegiju uprave skupine Impol je bil 6. oktobra 2011 sprejet sklep, da se delovni koledar za leto 2012 oblikuje tako, da se

Delovni koledarji služijo lažjemu razporejanju dela

z 22. decembrom 2012 preneha z delom v družbah skupine Impol, v tednu, ki sledi, pa se lahko vršijo le remontni in popravila.

Skladno s sprejetim sklepom so bili pripravljene delovni koledarji za leto 2012. Za zaposlene, ki delajo v eni, dveh ali treh izmenah, je od 24. decembra 2012 do vključno 31. decembra 2012 načrtovan kolektivni dopust. Takrat bodo zaposleni v teh izmenah koristili letni dopust v trajanju štirih dni. Kolektivni dopust ne bo veljal za tiste družbe v skupini Impol, ki bodo delo prilagodile zahtevam trga. Predlogi ostalih delovnih koledarjev so oblikovani tako, da so zaposleni, ki imajo glede na razporeditev delovnega časa

višek ur na letni ravni, v času od 22. decembra do 31. decembra 2012 doma. Gre za drugačno razporeditev delovnega časa, njihova delovna obveza na letni ravni pa ostaja enaka in v tistem času ne koristijo letnega dopusta.

Vsi zaposleni bodo pred začetkom leta prejeli delovne koledarje v tiskani obliki, predvidoma skupaj s plačilnimi listami za mesec november v mesecu decembru 2011.

Zaradi načrtovanega predčasnega prenehanja z delom v naslednjem letu se letni načrt ne bo zmanjšal; proizvodnja in prodaja morata biti načrtovani tako, da se izpadla proizvodnja nadomesti v predhodnih mesecih.

Iščemo

odgovore na vaša vprašanja

▶ Ali imam pravico do dodatne malice, če delam več kot osem ur?

V Zakonu o delovnih razmerjih (ZDR, Ur. l. RS, št. 42/2002 s sprem.) je v zvezi s povračilom stroškov prehrane določeno le, da mora delodajalec delavcu zagotoviti povračilo stroškov za prehrano med delom, bolj podrobno pa je to razdelano v posameznih kolektivnih pogodbah. V kolektivnih pogodbah, ki veljajo za kovinsko industrijo in kovinske materiale in livarne, je v zvezi s tem dogovorjeno, da se delavcu zagotovi povračilo stroškov za prehrano med delom za dneve, ko je delavec prisoten na delu. Do dodatnega toplega obroka je upravičen tisti delavec, ki zaradi prerazporeditve delovnega časa ali opravljanja dela preko polnega delovnega časa dela več kot enajst ur dnevno. Delodajalec je praviloma delavcu dolžan zagotoviti topel obrok med delom v ustrezni kalorični vrednosti in ustrezne kakovosti. Če tega ne more zagotoviti, pa mora delavcu povrniti stroške prehrane v znesku, določenim s tarifno prilogo h kolektivni pogodbi.

▶ Koliko dopusta lahko koristim po lastni izbiri?

Temeljno pravilo pri koriščenju dopusta je, da se letni dopust koristi ob upoštevanju potreb delovnega procesa ter možnosti za počitek in rekreacijo delavca ter njegove družinske obveznosti. Starši šoloobveznih otrok imajo pravico izrabiti najmanj teden dni letnega dopusta v času šolskih počitnic. Delavec ima skladno z zakonom pravico izrabiti en dan letnega dopusta na tisti dan, ki ga sam določi, o čemer mora obvestiti delodajalca najpozneje tri dni pred izrabo. Delodajalec mu tega ne sme odreči, razen v primeru, ko bi odsotnost delavca resneje ogrozila delovni proces. Nekatere kolektivne pogodbe imajo to urejeno ugodneje. Tako imajo tisti, za katere veljajo kolektivne pogodbe za kovinsko industrijo ali kovinske materiale in livarne, pravico trikrat med letom po en dan letnega dopusta izrabiti tiste dneve, ki jih sami določijo, če o tem obvestijo neposrednega vodjo najpozneje en dan pred nastopom dopusta.

Spregovorimo o težavah na delovnem mestu

Ob sprotnem reševanju težav in pozitivnem pristopu je delovno okolje bolj prijazno

V zadnjih desetih letih se vse več govori o mobingu, trpinčenju ali tudi šikaniranju na delovnem mestu. Vse več je tudi raziskav, ki preučujejo razširjenost te sodobne bolezni podjetij po vsem svetu, njihovi izsledki pa pravijo, da je v Evropi od enega do štiri odstotkov zaposlenih žrtev resnih dejanj psihičnega nasilja, od osem do deset odstotkov pa je občasnih žrtev. Poleg tega se od deset do 20 odstotkov ali celo več zaposlenih sooča z negativnimi socialnimi vedenji, ki po definiciji sicer ne sodijo v psihično nasilje, a so kljub temu velik dejavnik stresa. V Sloveniji je bila obsežna raziskava o mobingu narejena konec leta 2009, njeni rezultati pa kažejo, da je deset odstotkov zaposlenih že doživelo eno ali več oblik mobinga na delovnem mestu, še več, skoraj 19 odstotkov vprašanih, pa je trpinčenje na delovnem mestu opazilo oziroma mu je bilo priča.

Eden izmed najpogostejših razlogov, da do takih dejanj pride, je slaba komunikacija med sodelavci, nadrejenimi in podrejenimi, pa tudi med zaposlenimi in strankami podjetja. Ljudje vse težje spregovorimo o svojih težavah, o tem, kaj nas muči, in stvari raje pustimo takšne, kakršne so. Postajamo vase zaprti, s tem pa slabšamo medsebojne odnose. Tudi na delovnem mestu. A včasih je potrebno zelo malo, da se delovno okolje izboljša. Veliko lahko napravimo tudi sami. Različnosti vsakega posameznika, ki se kažejo skozi njegovo osebnost, znanje, izkušnje, prepričanja, so namreč glavni vzrok za konflikte na delovnem mestu. Vsakdanji nesporazumi pa lahko vodijo v resne, velike konflikte, ki si jih nihče ne želi.

Zato se potrudimo, da bomo kljub vse hitrejšemu tempu življenja in dela še vedno imeli čas za pogovor s sodelavci. Povejmo jim, če nam kaj leži na duši, če so kaj naredili narobe, če se s čim ne strinjamo. Tako bomo imeli priložnost, da situacijo dobro premislimo in skupaj najdemo najboljšo rešitev. In ne bomo imeli več razloga za zamero. Seveda jim povejmo tudi, da so nekaj naredili dobro. Ne pozabimo zjutraj na nasmešek na obrazu in lep »Dobro jutro, sodelavec!«, ko pa se odpravimo domov, se poslovimo od njih. Na koncu koncev z njimi preživimo dober del svojega dne, zato je prav, da se z njimi dobro razumemo. Tako se bomo vsi bolj počutili in se bomo zjutraj (ali popoldne oziroma zvečer) z veseljem odpravili v službo.

OBVESTILO INFORMACIJSKE PISARNE ZA MOBING

Informacijska pisarna, ki se nahaja v prostorih družbe Kadrin, d. o. o., na Trgu svobode 26 v Slovenski Bistrici, deluje vsak torek med 16.30 in 17.30.

Obveščamo vas, da se je za obisk v informacijski pisarni za mobing od 17. oktobra 2011 naprej treba predhodno najaviti. Najavite se lahko na telefonski številki 02 80 55 200 ali e-naslovu mobing@impol.si. Najava je lahko tudi anonimna!

Zakaj je pomembno osebne podatke varovati?

Zasebno naj ostane zasebno

▶ Kaj sploh so osebni podatki?

Osebni podatek je kateri koli podatek, ki se nanaša na določeno ali določljivo fizično osebo, torej posameznika, na glede na obliko, v kateri je izražen. Določljiva fizična oseba pa je tista, ki se jo lahko neposredno ali posredno identificira s pomočjo njenih identifikacijskih števil (na primer EMŠO, davčna številka, številka zdravstvenega zavarovanja, telefonska številka, registrska številka vozila), ali s sklicevanjem na dejavnike, ki so značilni za njeno fizično, fiziološko, duševno, ekonomsko, kulturno ali družbeno identiteto (npr. zaposlitev, naslov, funkcija, položaj ali status v določenem subjektu, ipd.).

Zakonodaja

Z Ustavo Republike Slovenije je skladno z mednarodnimi normami na področju človekovih pravic zagotovljena nedotakljivost človekove telesne in duševne celovitosti, njegove zasebnosti ter osebnostnih pravic. Prav tako je že z ustavo zagotovljeno varstvo osebnih podatkov. Natančnejše varovanje osebnih podatkov opredeljuje Zakon o varstvu osebnih podatkov, za izvajanje katerega skrbi informacijski pooblaščenec. Pravilniki, ki veljajo v družbah skupine Impol, pa nam nalagajo natančne postopke, kako varovati osebne podatke. V njih je tudi določeno, da moramo vsi v primeru, da izvemo ali ugotovimo, da je prišlo do zlorabe osebnih podatkov ali vdora v zbirko osebnih podatkov, o tem takoj obvestiti pooblaščenca osebo.

Vsak ima pravico do osebne narave, spoštujemo jo!

Urejenost varstva osebnih podatkov na najvišji, ustavni ravni kaže na pomembnost varstva osebnih podatkov za posameznika. Zato tokrat za spremembo ne bomo dajali toliko poudarka na zahteve, postavljene s strani zakonodajalca in delodajalca, ki lahko prinesejo pravnoformalne posledice. Konec koncev je pravo samo minimum morale.

Raje sami sebe vprašajmo, kaj lahko storimo, da ne posegamo v človekove pravice drugih. Kako bi se počutili, če bi kdo razkril naše osebne podatke? Kaj, če bi na spletu odkrili fotografijo z zabave, za katero res ne

želite, da jo vsi vidijo? Ali pa bi se na oglasni deski znašla vaša plačilna lista? Za vsakega posameznika je pomemben drugačen podatek, vsak ima drugačne skrivnosti, za vsakega pomeni zasebnosti nekaj drugega. Morda nekoga prizadene, če se razkrije njegova starost, kdo drug bi raje zase zadržal svoje versko prepričanje ali višino plače. Pa tudi če sami nimamo težav z razkritjem kakršnih koli podatkov o sebi, se moramo zavedati, da lahko imajo zelo velik pomen za nekoga drugega. In to je treba sprejeti. Bodimo v prvi vrsti človek. Človek, ki sprejema drugačnost. Ki se zaveda pravic in čustev ljudi okoli sebe. In zavarujemo osebne podatke, s katerimi pridemo v stik iz kakršnega koli razloga. Kajti njihovo razkritje lahko pri posamezniku povzroči veliko škodo, četudi se nam zdijo popolnoma nenevami.

Poskušajmo tudi sami poskrbeti za varstvo svojih podatkov

Seveda moramo vsi skupaj najprej pomesti pred svojim pragom. Tudi sami lahko marsikaj naredimo za to, da so naši podatki varovani. Ne puščajmo dokumentov z osebni podatki tam, kjer jih lahko kdo vidi. Ne objavljajmo na spletu, na socialnih omrežjih fotografij in podatkov, za katere ne želimo, da jih vsi vidijo. Bodimo pozorni pri plačevanju preko spleta. Pazimo pri zaupnih internetnih klepetih. Kajti najbrž si vsi v nekaterih situacijah želimo biti anonimni.

Vir: Informacijski pooblaščenec, <https://www.ip-rs.si>

Kaj prinašata zadnja dva meseca leta 2011?

- 23., 24. in 25. novembra se bo odvijala presoja standardov OHSAS 18001 in ISO 14001.
- 25. novembra bo v Viteški dvorani gradu Slovenska Bistrica potekalo srečanje inovatorjev in jubilarov leta 2011. Srečanje se bo začelo ob 13.30.
- 2. decembra se bodo na tradicionalnem srečanju v športni dvorani Bistrica v Slovenski Bistrici srečali upokojenci skupine Impol. Z druženjem bodo pričeli ob 13. uri.
- 3. decembra bo otroke zaposlenih v skupini Impol obiskal Dedek Mraz. Veselo rajanje bo potekalo v športni dvorani Bistrica v Slovenski Bistrici, začelo pa se bo ob 10. uri.

Direktor leta

Predsednik uprave nominiran za laskav naziv

▶ Novinarji, ki pišejo o Slovenski Bistrici in njeni okolici, vsaki dve leti izberejo direktorja, podjetnika in obrtnika leta. Pri izboru upoštevajo podrobne podatke o poslovanju nominiranih kandidatov in njihovih podjetij ali družb. Za laskavi naziv direktorja leta se poleg predsednika uprave skupine Impol, Jerneja Čokla, potegujeta tudi Roman Stegne (Aha Emmi) in dr. Igor Hustič (Tovarna olja Gea). Zmagovalce v posamezni kategoriji bo novinarska komisija razglasila na slovesnosti Direktor leta 2011, ki bo 7. decembra ob 12. uri potekala v bistriškem gradu. Zmagovalci bodo prejeli unikatne kovinske skulpture, ki so delo umetnostnega kovača Ivana Dvoršaka, poimenovane pa so Sreča, saj simbolizirajo uspešnost na vseh področjih.

Ekipa ženske gasilske desetine

Gasilke smo in pogasimo vse, kar je v ognju ...

Impolčanke pripomogle k uspehu

▶ Konec septembra je na Pragerskem potekalo tekmovanje gasilskih društev, ki so povezana v Gasilsko zvezo Slovenska Bistrica, na katerem je prvič nastopila ženska gasilska desetina Prostovoljnega gasilskega društva Zgornja Bistrica, v kateri so tudi štiri impolčanke: Leonida Sobotič, Marina Jelen, Nina Poš in Marija Špes. Čeprav so vse že prekaljene gasilske mačke, so šele letos na občnem zboru sklenile, da ustanovijo žensko desetino, s katero se bodo udeleževale različnih tekmovanj in seveda pobirale pokale. To jim je uspelo že na prvem tekmovanju, saj so zasedle odlično tretje mesto, kljub temu da so morale zaradi starosti ene članice tekmovali v skupini A, ki velja za težjo od skupine B.

Na tekmovanju morajo pokazati svoje znanje in spretnosti v treh disciplinah, v vaji z motorno brizgalno, štafeti in razvrščanju. Uspeh pa ne pride sam od sebe, zanj so trdo vadile dvakrat na teden. A z dobro voljo, pravijo, ni nič pretežko. Članice so tudi sicer dobre prijateljice, ki se rade družijo med sabo in z ostalimi gasilkami iz Podravske regije in širše Slovenije. Njihov naslednji cilj je čim boljša uvrstitev na gasilskem tekmovanju Podravske regije, ki bo konec oktobra potekalo v Podvincih. Za naše gasilke držimo pesti tudi mi!

Ali ste vedeli, da ...

... je oktober mesec požarne varnosti? Slogan letošnjega projekta Oktober – mesec požarne varnosti, ki ga je pripravila Uprava RS za zaščito in reševanje v sodelovanju z Gasilsko zvezo Slovenije in Slovenskim združenjem za požarno varstvo je »Ste storili vse za varen dom?«. Namen letošnjega projekta je opozoriti, da obstaja tudi v varnem zavetju doma in njegovi neposredni okolici veliko nevarnosti, ki lahko povzročijo požar. V ta namen so na spletnem naslovu <http://www.sos112.si/slo/hisa.swf> izdelali spletno hišo, kjer so opozorili na nevarnosti in napisali napotke, kako lahko požar preprečimo.

Metalurška šola drugič

Oglasil se nam je Štefan Kolar, ki je predstavil svoje spomine

Metalurško šolo je leta 1948 ustanovilo ministrstvo za težko industrijo v Beogradu z namenom razvoja kadrov za dve veliki podjetji – za Impol in tovarno Kidričevo. Učence so zbrali iz vseh koncev Jugoslavije, saj jih je vodila misel na obnovo porušene dežele.

Industrijska metalurška šola je delovala do razpusta leta 1952. Sprva je bila brezplačna, saj je vse stroške kril Impol. Leta 1952 pa se je sistem spremenil in šola bi postala plačljiva. To je pomenilo njeno ukinitve, saj učenci in njihovi starši v večini niso imeli dovolj denarja, da bi pokrili stroške šolanja.

Učenci so sprva prebivali v baraki ob bistriškem potoku, nato pa se je šola preselila v nekdanji bistriški samostan. Učencev je bilo okoli 150 in glede na to, da so bili iz različnih krajev, se je mešalo veliko narečij in tudi karakterjev, a jih je upravnik Brumec dobro obvladoval z delno vojaško vzgojo. Prvi letnik je potekal tako, da so učenci polovico pouka spoznavali teorijo, polovico pa so bili na praksi v delavnici. V drugem letniku so poleg učenja teorije opravljali prakso tudi v tovarni, tretje leto pa so se odločili, ali bodo postali livarji, tegalci ali valjarji.

Jože Pristovnik je edini še živeči član uprave šole. V šoli je ves čas njenega delovanja opravljal delo ekonomista, ki mu ga je določil takratni direktor Impola Babič. Delo je bilo zelo zahtevno, ker hrane in vseh potrebščin ni bilo v izobilju. Zato je moral vložiti veliko truda, da je lahko učencem zagotovil vse potrebno. Veliko so prispevali tudi učenci, saj so opravljali razne naloge: pobirali so krompir, obirali jabolka, prinašali drva. Na takšen način so si zagotovili dobrine, ki so jih potrebovali.

Štefan Kolar sodi v drugo generacijo učencev. Izbral je poklic valjarja in svoje delo do odhoda v vojsko leta 1954 opravljal v Impolu na starem »messingverku«. Po vrnitvi iz vojske pa je delal v starem pločevinskem obratu. Leta 1963 se je odločil, da bo ob delu opravil še študij za socialnega delavca in ob diplomu leta 1970 postal socialni delavec v Impolu, kar je opravljal vse do svoje upokojitve leta 1993.

Učenci metalurške šole pred poslopjem, v katerem so prebivali skupaj z upravnikom doma in njegovo družino. Spredaj na fotografiji je model stroja, ki so ga izdelali v svoji delavnici.

Veronika Frešer

Upokojenka iz Sodexa

Verjetno ga ni impolčana, ki ne pozna Veronike Frešer, prijazne natararice iz Sodexa, ki je dolga leta skrbelo, da so bili njihovi lačni želodčki hitro postreženi. Veronika se je po končani gostinski šoli v Mariboru najprej zaposlila v podjetju Cevovod, kjer je 21 let delala v materialnem knjigovodstvu. Ob delu je opravila tudi administrativno šolo. Ko je podjetje šlo v stečaj, je bila dve leti prijavljena na zavodu za zaposlovanje, nato pa se je leta 1994 zaposlila v GIT Murko. Takrat je tudi začela opravljati delo, za katerega se je šolala. In bilo ji je pisano na kožo. V kolektivu je bilo vedno od 15 do 17 zaposlenih, s katerimi se je odlično razumela, čeprav so bile v večini le ženske. Zelo je vesela, da se je tako dobro razumela tudi s šefom, gospodom Murkom, in potem ko je Sodexo prevzel GIT Murko, tudi z Darkom Marinom. Prav to je bil razlog, da je ostala v podjetju tudi po letu 2009, čeprav je že takrat izpolnila pogoje za upokojitev.

Veronika s sodelavkami

Veronika z vodstvom Impola ob svojem slovesu

Kljub temu ve, da je enkrat treba končati svojo poklicno pot, dati prostor drugim, sam pa užiti življenje. Da ji v pokoju ne bo dolgčas, bodo poskrbeli njeni štiri vnuki, ki živijo v njeni neposredni bližini, delo pri Karitasu in v župnijskem pastoralnem svetu ter bistriško društvo upokojencev, s katerega člani se je že odpravila na izlet. Čeprav je v pokoju šele en mesec, je že izkusila rek, da upokojenci nikoli nimajo časa, saj pravi, da je dan enostavno prekratek za vse, kar rada počne. Ob tej priložnosti se zahvaljuje vsem sodelavkam in sodelavcem za vse lepe trenutke, ki jih je doživela z njimi. Posebna zahvala gre gospodu Murku, ki ji je dal priložnost, ko je ostala brez zaposlitve, in gospodu Marinu, ki je imel izjemen posluš za delo s starejšimi in je bil do nje vedno korekten.

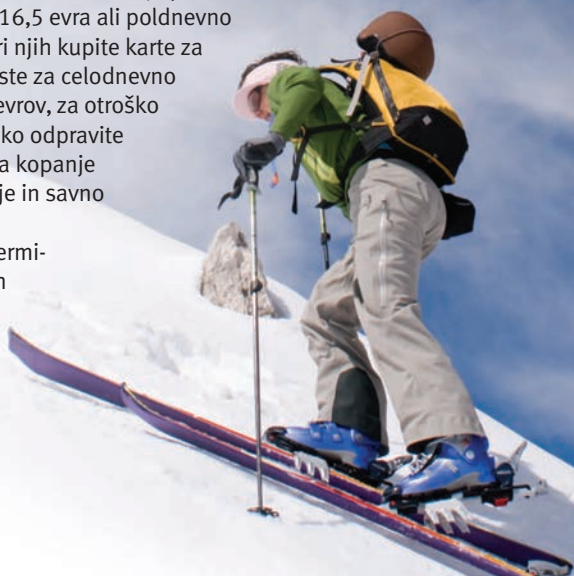
Veronika je svoje delo res opravljala z dušo, nikoli ji nič ni bilo težko, tudi ko je bilo treba delati ponoči ali pa nadure, vedno je vse storila z nasmehom na obrazu. Bila je super sodelavka, skupaj sva bili res pravi tim, kot tudi mora biti. Sedaj, ko je v zasluženem pokoju, ji želim predvsem zdravja, veliko uživanja z vnuki in da ostanemo v stiku.

Sodelavka Danica Berdnik

Smučate ali se raje kopate?

S sindikatom Skei do ugodnejše rekreacije

Prihaja zimska sezona in z njo tudi veliko možnosti za zimске užitke. Sindikat Skei sporoča, da lahko v njihovi pisarni kupite smučarske vozovnice za smučanje pri Treh kraljih, in sicer celodnevno za 16,5 evra ali poldnevno za 12 evrov. Prav tako lahko pri njih kupite karte za kopanje v Termah Ptuj, kjer boste za celodnevno karto za odraslega odšteli 10 evrov, za otroško pa 6,5 evra. Na kopanje se lahko odpravite tudi v Terme Zreče, kjer karta za kopanje stane 7,5 evra, karta za kopanje in savno pa 11,5 evra. Še vedno pa je nekaj prostih terminov za letovanje pri Treh kraljih in v Termah Banovci. Za več informacije se oglasite v pisarni sindikata Skei, ki je odprta vsak delovnik med 6.00 in 14.00.

Ali ste vedeli, da ...
... je konec oktobra Impol obiskal predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk? Njegovo srečanje s člani uprave skupine Impol sodi v sklop delovnega obiska Bistriškega. Kaj si je predsednik ogledal in kako komentira poslovanje Impola, bomo poročali v naslednji številki Metalurga.

Prisluhnimo svojim otrokom

Decembra bo impolske otroke obiskal Dedek Mraz

▶ V začetku meseca septembra se je začelo novo šolsko leto. Z njim so povezani novi stroški in nove skrbi. Med drugim tudi, v katere prostočasne dejavnosti vpisati otroka. Med množico dejavnosti z različnih področij je včasih težko izbrati. Naj raje vpišemo otroka v tečaj tujih jezikov ali tečaj plavanja? Naj se raje udeleži kakšnih športnih aktivnosti? Katera bi bila najbolj primerna zanj? Obiskovanje glasbene šole je dobra naložba v prihodnost ... Vse te in še druge misli se nam podijo po glavi, saj vsi želimo za svoje otroke le najboljše. Pri tem se lahko poslužujemo novih znanstvenih dognanj in z analizo DNK otroka ugotovimo, katere hobije naj ima naš otrok, za katere športe je najbolj nadarjen, in iz njega naredimo najboljšega atleta, kar jih je bilo. Mogoče bo to zvenelo staromodno, a vendarle se zdi, da je pri izbiri prostočasnih dejavnosti najbolje upoštevati otrokove želje in interese. Samo če in dokler si bo želel obiskovati nogometno šolo, bo v tem zares užival. In to je vendarle tisto, zaradi česar otroci obiskujejo vse te dejavnosti. Pravico imajo, da se igrajo, da so otroci. Potrudimo se, da jim ne odvzamemo vsega tega zaradi prevelikih ambicij in sanj, ki se nam niso nikoli uresničile. Mogoče so pa želje otroka čisto drugačne od naših. Prisluhnimo jim. Predvsem pa se potrudimo, da otroci niso zaradi aktivnosti preveč obremenjeni, v življenju jih čaka še dovolj stresnih situacij.

Potrudimo se, da ob vsem tem ne pozabimo, da otroci potrebujejo tudi starše in njihov čas samo zanje. Vzemimo si ga in počnimo stvari skupaj; skupaj obiščimo gledališko predstavo, izrežimo buče, da okrasimo naš dom, ponudimo se, da tokrat mi peljemo otroke na tekmo. Konec koncev smo mi tisti, ki jim dajemo zgled, od katerih se učijo, katerih ljubezen in pozornost najbolj potrebujejo. In ko dobimo nazaj tisti iskreni nasmeji in iskrice sreče v očeh, je to najlepše darilo na svetu.

Iskrice v očeh otrok so največje darilo

Beograd, Beograd!

Kadring poroča o svojem izletu v mesto s pravim balkanskim šarmom

▶ Zadnji konec tedna v mesecu septembru smo se sodelavci iz družbe Kadring odpravili na dvodnevni izlet v Beograd. Za mnoge izmed nas je bil to sploh prvi obisk Srbije, zato smo se na izlet odpravili z velikimi pričakovanji. Ob odhodu iz Slovenske Bistrice smo bili vsi židane volje in med vožnjo do Ljubljane, kjer smo počakali na avtobus, smo že pustili skrbi za sabo in se osredotočili le še na zabavo. Med čakanjem na avtobus so nam pri ogrevanju v mrzli noči pomagale na izletih nepogrešljive domače »borovničke«. Med nočno vožnjo do nekdanje prestolnice bivše Jugoslavije nam je vsem uspelo malce zaspati in si nabrati novih moči za ogled mesta. Že med potjo smo ugotovili, da imamo srečo s prijaznim vodičem in zanesljivima voznikoma. Ko pa nas je na ogled mesta popeljala legenda med tamkajšnjimi vodiči, smo bili nad njegovim duhovitim vodenjem navdušeni. Že ob vstopu v Beograd smo opazili, da je mesto izredno urejeno, kar nas je zelo presenetilo. Ogledali smo si pred kratkim obnovljeno Hišo cvetja, se ustavili na stadionu Marakana, pogledali cerkev sv. Sofije, ki je še v izgradnji, ter se sprehodili po čudovitem Kalemegdanu in beograjskih ulicah. Med vožnjo skozi mesto smo si ob spremljavi srbske glasbe z avtobusa ogledali še nekatere ostale znamenitosti, nato pa nas je čakal zaslužen počitek, ki smo ga izkoristili na različne načine. Zvečer smo si privoščili tradicionalno srbsko večerjo ter se poveseleli ob poslušanju glasbe in komikov na Skadarliji. Naslednje jutro smo se po zajtrku odpravili na tržnico, nato pa na ladjico, ki nas je popeljala do stičišča rek Save in Donave, od koder smo imeli prelep razgled na Kalemegdan še z druge strani. Po jutranji kavici in značilni srbski rakiji smo se na reki hitro razživali in pokazali drugim udeležencem, kako se zabava, ter si s plesom prislužili pijačo. Na ladji smo se toliko zamudili, da smo porabili še odmor za kosilo. Ampak ob misli, da bi ostali na poti domov lačni, smo si izborili še dodatno urico za kosilo v centru Beograda. Ko smo se siti odpravili domov, smo si vsi želeli le to, da bi izlet trajal dalj časa. In enotni smo si bili, da se na izlet na Balkan še odpravimo.

Kalemegdan, od koder se razprostira čudovit pogled na Beograd

Ali ste vedeli, da ...

... je leta 2010 število živorojenih otrok preseglo 22.000? Rodilo se je namreč 22.343 otrok (11.504 dečki in 10.839 deklic), največ v zadnjih 21 letih.

... imamo zaposleni v skupini Impol skoraj 400 otrok, starih do deset let? Za njih bo v času čarobnega decembra organizirana lutkovna predstava, Dedek Mraz pa jim bo razdelil majhna presenečenja. Vsi otroci bodo na dom po pošti prejeli vabila.

Jesen je tu!

Ponujamo vam idejo, kako kakovostno preživeti čas v krogu družine in darov jeseni

Za izdelavo simpatičnih buč potrebujemo:

- nekaj večjih buč
- nekaj manjših okrasnih buč
- lesene palice
- seno
- slamo
- koruzo
- šipek
- flomastre (beli, rdeči, črni)
- lepilo (pištola za vroče lepljenje)
- žir
- liste teloha ali vrtnic
- kostanj
- orehe
- pisane liste vinske trte
- bršljan
- vejice smreke
- suh cvet sončnice ali katere druge rože
- plastični lonček

Uporabimo lahko tudi druge jesenske darove. Pustite domišljiji prosto pot. In uživajte!

▶▶▶ Buče so vsestransko uporabne in veljajo za zelo zdravo živilo. Iz njih lahko pripravimo številne okusne jedi – lahko jih kuhamo, cvremo, pečemo, polnimo, uporabimo za pire in še marsikaj drugega. Pozitivne učinke te rastline, zlasti pa njenih semen, pozna in izkorišča tudi farmacija. S svojo značilno močno rumeno ali oranžno barvo so lepa dekoracija v jesensko-zimskih dneh, saj nam pričarajo občutek sonca in topline. Za stare Grke, Maje in Azteke so bile buče tudi simbol plodnosti.

Postopek izdelave:

1. Buče umijemo in obrišemo, da so povsem suhe.
2. S pomočjo palice buče pritrđimo eno na drugo.
3. S flomastri narišemo oči, obrvi, nos in usta. Uporabimo različne barve.
4. Iz pisanih listov, slame, žira, bršljana ali česa drugega bučam naredimo obleko. Lahko jih okrasimo s cvetovi. Obleko lahko tudi samo narišemo s flomastri.
5. Iz sena ali slame bučam naredimo lase in brke.
6. Sedaj buče že dobivajo obliko.
7. Bučam naredimo tudi pokrivala ali naglavno okrasje. Za to uporabimo lonček, orehovo lupino, žir, suh cvet ...
8. Dodamo jim še nekaj edinstevega, da bodo unikatne in samo naše!
9. Družino buč postavimo na vidno mesto, okoli pa njih damo smrekove veje, vinsko trto, bršljan ...

Oh, ta prehlad ...

Prehlad je nadležen, a žal neizbežen spremljevalec jesensko-zimskega časa. Naj se še tako trudimo, se zdi, da je vedno korak pred nami.

▶ Mišljenje, da se prehladimo, če nas zebe, je zmotno. Prehladimo se zaradi okužbe z virusom. Prehlad namreč povzroča več kot 200 različnih vrst virusov in prav zaradi njihove številnosti, raznovrstnosti in nenehnega spreminjanja nanje nikoli ne postanemo popolnoma odporni. Vedno znova se lahko okužimo in zbolimo. Je pa res, da imamo precej več možnosti, da virus staknemo pozimi, ko se zaradi hladnega vremena več zadržujemo v zaprtih prostorih, kjer smo izpostavljeni večji koncentraciji virusov v zraku in na površinah (na primer na mizi, računalniku, ključah itd.). Prvi znaki prehlada so pekoča bolečina v grlu in boleče požiranje, temu pa sledi zamašen nos, izcedek iz nosu, kihanje in pozneje še kašelj. Znaki prehlada se pojavijo od dva do tri dni po okužbi in trajajo od sedem do deset dni.

Zdravljenje prehlada je simptomatsko, z njim pa je treba začeti takoj, ko opazimo katerega izmed znakov prehladnega obolenja. Vsak simptom prehlada zdravimo oziroma blažimo z drugimi zdravili. Za lajšanje kašlja se priporočajo različni čaji, ki redčijo sluz, na primer čaj iz materine dušice ali prsni čaj, in sirupi, kot so timijanov, trpotčev in slezov. Zamašen nos »napadimo« z inhalacijami eteričnih olj evkaliptusa, poprove mete, bora, limone ali timijana. Boleče grlo pa zdravimo z lokalnimi anestetiki, antiseptiki ali rastlinskimi izvlečki v obliki pastil.

Kdaj k zdravniku?

Obisk pri zdravniku se pogosto sprevrže v dolgo čakanje v čakalnici, polni bolnih ljudi. In ko končno pridemo do zdravnika, nas ta pošlje domov počivat v družbo čajev in limone. To je tudi največ, kar lahko stori, saj nam pri prehladu ne pomagajo nobeni antibiotiki. Splošni nasvet: ko se nas loti

virusna nadloga, je pomembno, da veliko počivamo in veliko pijemo tople brezalkoholne napitke. Dobro je tudi, da je zrak v prostoru dovolj vlažen. Ljudsko zdravilstvo ob prehladu priporoča med in vitamin C, ugodne učinke pa pripisujejo tudi stari, a dobri kokošji juhi.

PREVENTIVA JE BOLJŠA KOT KURATIVA
Prehlada se lahko obvarujemo z upoštevanjem nekaj preprostih nasvetov:

1. Pogosto si umivamo roke.
2. Ne dotikamo se nosu in oči, saj lahko s tem prenašamo viruse.
3. Izogibamo se zaprtih prostorov, v katerih se zadržuje veliko ljudi.
4. Uporabljamo papirate robčke, ki jih po uporabi zavržemo.
5. Dihamo skozi nos. Nosna sluznica je odličen filter virusov.
6. Poskrbimo za zdravo prehrano z veliko sadja in zelenjave.
7. Kljub nižjim temperaturam si vzemimo čas za gibanje na svežem zraku, saj bomo s tem utrdili telo in imunski sistem.

Šipkov čaj

Eno jedilno žlico zmletih šipkovih plodov damo v dva decilitra mrzle vode in pustimo vreti deset minut. Vitamin C je v čaju obstojen nekaj ur, ne sme pa priti v stik s kovino. Popijemo tri skodelice dnevno pri kroničnih boleznih mehurja in ledvic, kamnih ter revmatičnih obolenjih.

Šipkov prašek

Šipkova semena, ki smo jim predhodno odstranili dlačice in jih posušili, zmeljemo v fin prah, ki ga lahko uporabljamo namesto šipkovega čaja, kadar smo na poti ali v službi. Dvakrat na dan popijemo za noževko konico praška, raztopljenega v kozarcu vode.

Šipkova marmelada

Za šipkovo marmelado potrebujemo deset dekagramov očiščenih šipkovih plodov, 35 dekagramov rjavega sladkorja, dva decilitra jabolčnega kisa in sok ene limone. Vse sestavine zmešamo in pustimo stati nekaj ur, da se sladkor povsem raztopi. Nato zmes kuhamo na nizki temperaturi, da se zgosti v gosto marmelado.

Šipkov liker

Za šipkov liker potrebujemo 60 dekagramov šipkovih plodov, 50 dekagramov sladkorja in tri litre dobrega tropinovca. Zmehčane šipkove plodove zrežemo na manjše kose ter jim primešamo sladkor in žganje. Kozarec zapremo in pustimo stati osem dni na toplem. Medtem večkrat premešamo. Nato precedimo in shranimo v dobro zamašenih steklenicah.

Šipkovo vino

Šipkovo vino si lahko pripravimo iz treh litrov šipkovih plodov, štirih litrov prekuhane in ohlajene vode ter dveh kilogramov sladkorja. Zrezane šipkove plodove stresemo v stekleno ali lončeno posodo s široko odprtino. Sladkor raztopimo v vodi in ko je raztopina bistra, jo zlijemo na šipek, posodo prevežemo z laneno krpo in postavimo na toplo, da začne vreti. Ko tekočina ne vre več, jo precedimo. Vino shranimo v steklenicah.

Privoščimo si skodelico zdravja

Združite prijetno s koristnim

Šipek, poznan tudi pod imeni divja roža, babji zob, pasja roža ali bavec, je do tri metre visok trnast grm, ki ga pogosto vidimo na obronkih gozda ali na suhih travnikih in pašnikih. Grm cveti maja in junija, plodovi pa so zreli septembra ali oktobra. Plodove najlaže pobiramo potem, ko jih je že omehčala slana. Sušimo jih v senci na prepihu. Če jih sušimo v pečici, temperatura ne sme preseči 36 stopinj Celzija. Posušene plodove nato zdrobimo v kavnem mlinčku. Šipek je znan predvsem po visoki vsebnosti vitamina C, ki ga je največ v mesnatem ovoju ploda. Vitamin C, ki je v šipku, je poseben zato, ker se ga zelo veliko ohrani tudi v posušeni in na različne načine predelanih plodovih. Poleg vitamina C vsebuje tudi kalcij, jabolčno, citronsko in jantarno kislino, magnezij, fosfor, vitamin E in vanilin, zaradi katerega imajo zdobljena semena rahel prijeten vonj. Šipek je odlično naravno zdravilo proti spomladanski utrujenosti, mlahavosti in bledici. Izdelki iz šipka povečujejo odpornost organizma. Uporabljamo ga pri boleznih z vročico, gripah in prehladih. Zelo koristijo tudi slabokrvnim nosečnicam in doječim materam.

		IMPOL	GLAVNIK ZA ČESANJE GRIVE ALI REPA	ROMAN UMBERTA ECA	FINEJŠE RESETO	TONE GOGALA	NEKD. ARGENTIN. PREDSEDNIK (ROBERTO)	OKRASNI PTIC DVORIŠČ	GESLO KRIZANKE	BRATRANEC (NAR.)
		ZADNJI, DOKONČNI PREPIS								
		BEGUNEC, IZSELJE-NEC								
		TENIŠKI NIZ				TUR				
		AM. IGRALEC (ROBERT)				NEKD. MERA ZA TKANINE				
								PABLO NERUDA		
								ODLIKO-VANJE		
IMPOL	JED, HRANA NAKAZA, PRIKAZEN				PORTUGAL. OTOČJE IGRALKA BEGOVIC					
GORSKI TRAVNIK							DRŽAJ MUSLIM. DOBRODEL. USTANOVA			
DRUŽINA ZVERI			VERGILOV EP OKRASEK NA VERIZICI							PRITOK SENE Z ARDENOV
TOVARNARNA V CELJU					NIZOZEM. MESTO NEM. FIL (THEODOR)					
SL. SKLAD. (PAVEL)					POVEČANA ŽLEZA ŠČITNICA	KORDI-LJERE SAMOTAR, ASKET				
ANTON INGOLIČ			GORA V SVICI IZABELA (SP.)					ANDREJ STARE Č(AJ)		
IMPOL	DRUGA MOŽITEV ALI ZENITEV	TAVTO-LOGIJA MUZEJ V SANKT PETERSB.								
DECENIJ										PREBI-VALEC VRAT
DRŽAVA Z BAGDADOM					ŠTEFAN MODRINJAK MAŠČOBA		FIZIK ARRHENIUS	RUDOLPH VALENTINO IGRALEC DANSON		
EGIPČ. BOG ZEMLJE			GENERAL (RUDOLF) KRAJ NA KOSOVO							
ŽIVAL MENJAJČICA					ČENČA ATLETSKA DISCIPLINA					
SOČUTJE, USMILJE- NJE						NAJMOČN. KARTA RADKO POLIČ				
IGOR TOMINEC			AM. VIOLINIST (ISAAC) RUBIDIJ					LUDVIK ČARNI LATINSKI VEZNIK		
SL. LITERAT (MIRAN)					STRANICA V TRIKOTNIKU					
SL. SLIKAR (ANTON)					OGLJIKOVODIK S ŠESTNAJSTIMI ATOMI OGLJIKA					

NAGRADNA KRIŽANKA

Geslo križanke pošljite v uredništvo Metalurga do 20. novembra 2011.

Nagrajenci bodo objavljeni v naslednji številki Metalurga.

1. nagrada: vikend paket v brunarici na Treh kraljih
2. nagrada: knjiga knjiga Adija Žunca: Smeh ni greh
3. nagrada: zavitek kuhinjske folije

NAGRAJENCI KRIŽANKE

1. nagrada (vikend paket v brunarici na Treh kraljih): Matej Gracej, Impol PCP
2. nagrada (knjiga Adija Žunca: Smeh ni greh): Miha Dobnikar, Impol FT
3. nagrada (zavitek kuhinjske folije): Zmagica Capl, Kadring

Nagrade lahko prevzamete v tajništvo Kadringa.

Izvršna urednica: Nina Juhart Potočnik.
 Priprava člankov: Urša Zidanšek, Nadja Bezenšek, Rebeka Tramšek.
 Avtorja fotografij: Nino Verdnik, Urša Zidanšek.
 Vir fotografij: www.sxc.hu.
 Grafična zasnova in prelom: Kadrinĝ.
 Lektoriranje: Lucija Hrženjak.
 Tisk: www.grafis.si.
 Naklada: 900 izvodov.
 Naslov uredništva: Metalurg, Trg svobode 26, 2310 Slovenska Bistrica.
 Elektronska pošta: nina.juhart@kadrinĝ.si.
 Telefon: 02/80 55 205, telefaks: 02/80 55 202.

